

Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar

Innehållsförteckning

Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar	1
Innehållsförteckning.....	2
Sammanfattning	4
Inledning	5
Bakgrund.....	5
Uppdrag och syfte	5
Avgränsning	5
Definitioner	6
Metod	7
Beskrivning av bakgrundsaspekter	7
Återblick	7
Nuvarande system för taxor och avgifter.....	8
Lokalnyttjande	9
Nationell statistik gällande jämlikhet och barn och ungas idrottande	10
Resultat	11
Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån område, ålder och kön ..11	
Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån område.....	11
Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån ålder och kön	16
Lokalnyttjande	18
Kontroller av lokalnyttjande	18
Samnyttjande	19
Svar från föreningsenkäten	19
Nyttjande av fördelade/bokade halltider.....	20
Effektiv lokalnyttjande	21
Taxor, avgifter samt bidrag.....	21
Bredare deltagande	22
Jämförelse med andra kommuner	22
Järfälla kommun	23
Nacka kommun.....	24
Södertälje kommun.....	26
Analys	28
Analys av nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar utifrån barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter samt lokalnyttjande	29

Sambandet mellan barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter och ett områdes socioekonomiska index	29
Kompensatoriska insatser	33
Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån kön och ålder	37
Eventuella förändringar för att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.....	38
Taxor, avgifter och bidrag som verktyg	38
Effektivt lokalnyttjande	41
Slutsatser	43
Bilagor, sammanställning	46
Bilaga 1. Ordlista	47
Bilaga 2. Områdesindelning i Huddinge kommun.....	49
Bilaga 3. Kontroller	50
Bilaga 4. Enkätfrågor och svar.....	51

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har i verksamhetsplan 2023 gett kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att med fokus på barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utreda nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar, och vid behov föreslå förändringar i syfte att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

Under genomförandet har bland annat data från kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetssystem, men även från Riksidrottsförbundet samlats in. En enkät har skickats ut till det lokala föreningslivet och kontroller av nyttjande av bokad tid i sporthallar har genomförts. Utredningen har även omfattat insamlande av data från tre olika jämförelsekommuner.

Resultatet från datainsamlingen visar främst att det mellan Huddinge kommuns olika områden råder stor ojämlikhet vad gäller deltagande i organiserade idrottsaktiviteter. Resultaten pekar även på att pojkar generellt idrottar mer än flickor och att både pojkar och flickor slutar idrotta i tonåren. Resultaten från nyttjandekontrollerna i sporthallar visar att samtliga av de bokade tiderna nyttjats av föreningarna under den kontrollerade perioden, förutom vid en hall. I svaren från enkäten till föreningslivet framträder att föreningarna verkar relativt nöjda med nuvarande system för taxor och avgifter.

I analysdelen belyses sambandet mellan deltagande i idrottsaktiviteter och ett områdes socioekonomiska index. Områden med socioekonomiska utmaningar har generellt lägre deltagande i organiserade idrottsaktiviteter. Sambandet finns även bland jämförelsekommunerna. Därefter analyseras olika sätt att fördela stödet till föreningslivet utifrån subventioner och bidrag. Medan Huddinge kommun har nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga vad gäller nyttjande av kommunens anläggningar har två av jämförelsekommunerna inte det, men istället en högre nivå föreningsbidrag. Utredningen belyser också olika faktorer och kompensatoriska insatser, som utifrån studier inom området, kan påverka deltagande i organiserade idrottsaktiviteter åt ett mer jämlikt håll.

Huddinge kommun har påbörjat viktiga kompensatoriska insatser för att skapa en jämlik tillgång till kultur- och fritidsverksamhet. Utredningen utforskar vilka ytterligare verktyg som finns för att öka jämlikheten och resonerar kring olika förslag. Ett förslag innebär att införa en mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga, men i motsvarande grad tillföra medel till nämndens bidragspott för föreningars verksamhet för barn och unga. På så vis kan nämnden, genom bidrag, även rikta medlen till föreningarna för att stimulera bredare deltagande, inom ram. Förslaget kan även ha positiv effekt på lokalnyttjandet.

Utredningen konstaterar att det trots vissa utpekade risker finns goda förutsättningar att genom de förslag som utredningen belyser nå bredare deltagande och ett mer effektivt lokalnyttjande.

Inledning

Bakgrund

Denna utredning kopplar an till kultur- och fritidsnämndens mål om Huddingebornas jämlika tillgång till ett varierat utbud av kultur- och idrottsaktiviteter.

Alla Huddinges barn och unga ska, oavsett kön, funktionsförmåga eller vilket område i kommunen de bor i, ha tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter. Kultur- och fritidsnämnden ska arbeta för att barn och unga har jämlik tillgång till organiserad kultur- och fritidsverksamhet.¹

Utredningen har även bäring på kultur- och fritidsnämndens mål om god tillgång till ändamålsenliga lokaler och anläggningar för kultur, idrott och fritid.

Genom att använda lokaler mer effektivt och flexibelt kan de frigöras bland annat för föreningsliv; ett växande ideellt engagemang ska inte hindras av brist på platser och lokaler att verka i. Nämnden ska arbeta aktivt för samlokalisering och samutnyttjande med andra verksamheter inom kommunkoncernen, och också stimulera föreningslivet till mer samutnyttjande.²

Uppdrag och syfte

Denna utredning svarar på kultur- och fritidsnämndens uppdrag till förvaltningen under verksamhetsåret 2023 om att med fokus på barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utreda nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar, och vid behov föreslå förändringar i syfte att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

Utredningen ska:

- Redovisa barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån område, ålder och kön
- Kartlägga lokalnyttjandet kopplat till ej nyttjad bokad tid (så kallad no show) och samnyttjande.
- Jämföra Huddinge kommuns resultat för barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter med två andra jämförelsekommuner som inte har nolltaxa för barn och unga och en kommun som har nolltaxa för barn och unga.
- Analysera effekten av nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar utifrån barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter samt lokalnyttjande.
- Presentera eventuella förändringar för att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.
- Redogöra för vilka konsekvenser eventuella förslag kan få.

Avgränsning

Utredningen tar avstamp i barn och ungas idrottsaktiviteter. Med barn och unga åsyftas barn och unga mellan 7 och 20 år (det vill säga de barn och unga som under nuvarande system för taxor och avgifter omfattas av så kallad nolltaxa).

¹ Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan 2024, dnr KFN-2024/183, sid 6

² Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan 2024, dnr KFN-2023/183, sid 8

Med idrottsaktiviteter menas organiserade ledarledda idrottsaktiviteter. Vidare fokuserar utredningen på idrottsaktiviteter som utförs i anläggningar där tider fördelas till barn- och ungdomar.³

Utredningen har även sin utgångspunkt i idrottsaktiviteter som utförs under ordinarie säsong (säsongindelningen för idrottsföreningar i Huddinge kommun utgår från ordinarie säsong och ej ordinarie säsong för respektive idrott)⁴. Värt att notera är dock att datainsamlingen beskriven under avsnittet *Resultat* även inkluderar statistik från ej ordinarie säsong.

Utredningen avgränsas från vuxenidrott (inklusive seniorer/pensionärer) samt även idrott för personer med funktionsvariationer.

Definitioner

Ordet *anläggning* kan innebära flera saker. Det kan generellt vara allt från bland annat nöjesparker till transformatorstationer. I denna utredning avser ordet anläggning en byggnad eller anläggning avsedd för utövare och åskådare av idrott, både inomhus och utomhus, vilket även kan benämnas som en idrottsanläggning.

Med *bredare deltagande* tar utredningen sikte på deltagande i organiserade ledarledda idrottsaktiviteter utifrån spridningen av deltagarnas kön, ålder och vilket område de bor i. Ordet *bredare* har sin utgångspunkt i de utmaningar som idrottsföreningar har kopplat till i vilken utsträckning de lyckas attrahera olika deltagare utifrån kön, ålder och i vilket område deltagarna bor i, se även avsnitt *Beskrivning av bakgrundsaspekter*.

Vad som avses med *jämlikhet* kan definieras med utgångspunkt i vedertagna definitioner för jämlikhet eller med inspiration från målformuleringar inom olika områden. Ofta definieras jämlikhet som att alla människor ska bemötas och behandlas på ett likvärdigt sätt och få likvärdig tillgång till välfärdstjänster och service. ”Lika till alla” leder dock inte till jämlikhet. Att göra jämnt innebär att göra skillnad, det vill säga att erbjuda generella insatser till alla, men anpassade på ett sådant sätt att de motsvarar människors olika behov och förutsättningar.⁵ I kommunfullmäktiges mål ”Huddinges välfärd håller hög kvalitet” står att läsa att jämlikhet ska prägla kommunens verksamheter och omotiverade skillnader mellan exempelvis kön eller områden ska upptäckas och åtgärdas.⁶

Orden *taxor* och *avgifter* förekommer frekvent i denna utredning. En taxa kan definieras som avgift per timme, medan en avgift kan definieras som en engångskostnad eller pris för en tjänst. En avgift är ofta kopplad till en motprestation. I Huddinge kommun erläggs exempelvis en taxa för att hyra en sporthall per timme medan det utgår en avgift vid otillräcklig städning vid hyra av sporthall.

³ Under avsnittet Resultat inkluderas även statistik från organiserade ledarledda idrottsaktiviteter i icke-tidsfördelade anläggningar. Exempelvis kan det röra sig om scouting, alpinåkning, ridning och simning.

⁴ [Säsongindelning idrott \(huddinge.se\)](https://www.huddinge.se/sida/sasongsindelning-idrott)

⁵ Rapport *Göra jämnt är att göra skillnad - vägledning för jämlik ledning och styrning*, Sveriges kommun och regioner (SKR), 2011, sid 3

⁶ Mål och budget 2024-2026, dnr KSF-2023/1965, sid 26

Med så kallad *nolltaxa* avses i denna utredning de föreningars verksamhet som omfattas av taxekategori 1A. Nyttjandet av kommunens lokaler, anläggningar med mera indelas i olika taxekategorier med fastställda förklarande texter, se sidan 8 i denna utredning för vidare förklaring.

Se bilaga 1 Ordlista för definitioner av ytterligare begrepp och namn som förekommer i denna utredning.

Metod

Utredningen involverar såväl kvalitativ som kvantitativ metod. Dokumentstudier av olika rapporter som tidigare utredningar kopplat till taxor och avgifter inom Huddinge kommun samt andra rapporter och utredningar inom området har genomförts. Utredningen har även samlat in data från kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetssystem, men även från Riksidrottsförbundet.

Enkätfrågor kopplade till utredningen har skickats ut i samband med kultur- och fritidsförvaltningens föreningsenkät. Syftet har varit att föreningslivet ska kunna framföra sina behov, önskemål och medskick i arbetet med att nå ett brett deltagande och effektivt lokalutnyttjande.

För att mäta ej nyttjad bokad tid har kontroller utförts genom stickprovskontroller. Kontrollerna har genomförts av förvaltningens medarbetare och utförts vid samtliga 13 sporthallar i tre olika områden

Utredningen har även samlat in data från tre jämförelsekommuner med hjälp av nationell statistik och kommunernas egna hemsidor.

Beskrivning av bakgrundsaspekter

I avsnittet redogörs för ett antal bakgrundsaspekter som är av vikt för att sätta utredningen i en vidare kontext.

I inledningen ges en kort återblick gällande kommunens upplåtelse av lokaler och anläggningar till kultur- och fritidsändamål. Därefter redovisas nuvarande system för taxor och avgifter och slutligen beskrivs den nationella statistiken gällande barn och ungas idrottande ur ett jämlikhetsperspektiv.

Återblick

Den så kallade nolltaxan inom idrott och anläggning kan spåras långt tillbaka i tiden i Huddinge kommun.

Kommunfullmäktige beslöt den 18 december 1978 om avgifter vid lokalupplåtelser m.m. inom fritidsnämndens verksamhetsområde. Enligt förslaget skulle inga avgifter utgå för ideella inom kommunen verksamma föreningar.

Den 31 augusti 1987 fattade fullmäktige på nytt beslut rörande avgifterna vid lokalupplåtelser m.m. I styrdokument från 1987 omnämns nolltaxan såsom "0-taxa". Berättigad till nolltaxa var ideella föreningar och studieförbund som var verksamma i kommunen och uppfyllde tre villkor; de skulle vara godkända (demokratiskt uppbyggda med av årsmöte antagna stadgar samt minst 15 medlemmar) och registrerade i kommunens föreningsregister samt ha erlagt den årliga registreringsavgiften. Undantag till nolltaxan förekom dock, bland annat för

tennis och badminton vars medlemmar var över 26 år samt för kommersiella arrangemang.

En översyn av författningssamlingen beslöts av fullmäktige den 20 januari 2003, § 5. Beträffande det styrdokument som avsåg taxor och avgifter gjordes då ingen ändring. Ytterligare en översyn beslöts av fullmäktige den 8 december 2008, § 215, varvid avgifter för lokalupplåtelse m.m. inom fritidsverksamheten ingick, inga större förändringar genomfördes.⁷

Dokumentation och underlag avseende tidigare arbeten kopplade till taxor och avgifter i kommunens lokaler och anläggningar är emellertid relativt bristfällig. Den största delen av den funna dokumentationen rör den senaste tioårsperioden.

Nuvarande system för taxor och avgifter

Den 27 mars 2017 fattade kommunfullmäktige beslut om att från och med den 1 juli 2017 upphäva Huddinge kommuns nolltaxa för upplåtelse av kommunens lokaler och anläggningar till ideella föreningar och studieförbund.

Beslutet kom att gälla med *undantag* för pensionärsföreningar, föreningar för funktionsnedsatta samt föreningars verksamhet för barn och ungdomar i åldern upp till och med 20 år.⁸

Det som anfördes som bakgrund till beslutet var bland annat att kultur- och fritidsnämnden stod inför behov av stora effektiviseringar för att klara en budget i balans på sikt, därutöver var Huddinge kommun en av de få kommuner i Sverige som erbjöd nolltaxa för vuxenverksamhet i föreningsregi. Beslutet föregicks av utredningar och dialoger med föreningslivet.

Sedan 2017 har kommunfullmäktige beslutat om vissa förtydliganden angående villkoren för att omfattas av nolltaxa, men i stort råder samma villkor, då som nu.

För pensionärsföreningar, föreningar för funktionsnedsatta samt föreningars verksamhet för barn och ungdomar i åldern sju till och med 20 år är det med andra ord fortsatt kostnadsfritt att boka lokaler och anläggningar. För sistnämnda föreningar gäller nolltaxan endast för nyttjande av kommunens lokaler och anläggningar för ordinarie verksamhet under ordinarie säsong. (Se bilaga 1 Ordlista gällande förklaring till ordinarie säsong och ordinarie verksamhet). Förutsättningen för att nolltaxan ska gälla är också att respektive förening har minst 51 % av sina medlemmar folkbokförda i Huddinge kommun (vid nyregistrering). Vidare ska nolltaxan endast gälla för det fall respektive förenings verksamhet är att betrakta som ideell. Slutligen är villkoret för nolltaxan att respektive förening för varje år erlagt en administrationsavgift till kommunen om 1 000 kr.

Nyttjandet av kommunens lokaler, anläggningar med mera indelas i olika kategorier med fastställda förklarande texter. Nolltaxa erhåller de föreningar som omfattas av kategori 1A. För övriga kategorier utgår taxor och avgifter som årligen fastställs av kommunfullmäktige.

⁷ Avgifter för kultur- och fritidsnämndens upplåtelser av lokaler och anläggningar, § 17, 2017-03-17, dnr KS-2016/2643

⁸ Avgifter för kultur- och fritidsnämndens upplåtelser av lokaler och anläggningar, § 17, 2017-03-17, dnr KS-2016/2643

Huddinge kommuns taxor för lokaler och anläggningar delas in i följande kategorier (så kallade taxekategorier):

Kategori 1A	Godkända ⁹ pensionärsföreningar och godkända föreningar för funktionsnedsatta. Godkända föreningars verksamhet för barn och ungdomar, 0-20 år, för ordinarie verksamhet under ordinarie säsong. Kommunala skolor i Huddinge kommun.
Kategori 1B	Godkända föreningars verksamhet för vuxna, från 21 år och uppåt, för ordinarie verksamhet under ordinarie säsong. Studieförbund med verksamhet i Huddinge kommun.
Kategori 2	Privatpersoner folkbokförda i Huddinge kommun under ordinarie säsong. Godkända föreningar i Huddinge kommun under ej ordinarie säsong (alla åldrar) och/eller ej ordinarie verksamhet. Icke allmännyttiga ideella föreningar i Huddinge kommun samt de registrerade föreningar i Huddinge kommun som inte betalt administrationsavgift. Kommunala skolor i Huddinge kommun under ej ordinarie säsong.
Kategori 3	Privatpersoner folkbokförda i Huddinge kommun under ej ordinarie säsong. Privatpersoner, skolor och föreningar från andra kommuner. Samtliga företag.

Nuvarande taxor och avgifter för kultur- och fritidsnämndens lokaler och anläggningar är inte kostnadstäckande, utan taxorna och avgifterna kan benämnas subventionerade. Detta då nämndens intäkter från taxor och avgifter är betydligt mindre än de utgifter som nämnden har för lokalhyror gällande anläggningar.

Lokalnyttjande

Hälften av kultur- och fritidsnämndens budget går till lokal- och anläggningshyror, vilket i relation till nämndens storlek gör den till den i särklass mest lokal- och anläggningstunga i kommunen. Delar av det bestånd av lokaler och anläggningar där kultur- och fritidsnämnden bedriver egen verksamhet eller tillhandahåller tider för föreningslivets verksamhet, är åldrat och i behov av renovering och upprustning. Verksamheternas behov har också förändrats under årtiondena, med nya anläggningskrav från idrottsförbunden och förändrade behov samt vanor hos besökare, vilket ställer ytterligare krav på modernisering.

Idag ligger beläggningsgraden (medelvärde) för nämndens idrottsanläggningar på 90 procent.¹⁰

⁹ Med ”godkända” avses allmännyttig ideell förening som är registrerad och godkänd i Huddinge kommun, har minst 51 % av sina medlemmar folkbokförda i Huddinge kommun vid registreringstillfället och betalar en fastställd administrationsavgift till kommunen.

¹⁰ Mätmetod och rutiner: Idrottsanläggningar omfattar bandyplan, ishallar, konstgräs- och naturgräsplaner, sporthallar inklusive multihallar, och gymnastiksalor. Mätningen sker under standardvecka 6 för vinter-/ inomhussporter och vecka 37 för utomhussporter. måndag-fredag kl 17.00-22.00, lördag-söndag kl 08.00-18.00

För att kunna möta behovet av lokaler och anläggningar för kultur- och fritidsaktiviteter krävs strategisk och långsiktig planering, till exempel genom att ta fram strukturprogram inom nämndens verksamhetsområden. Planeringsarbetet för volymer och kapacitet ställer krav på relevanta nyckeltal kring olika typer av idrottsanläggningar som kan jämföras med andra kommuner.

Genom att använda lokaler mer effektivt och flexibelt kan de frigöras bland annat för föreningsliv; ett växande ideellt engagemang ska inte hindras av brist på platser och lokaler att verka i. Nämnden ska arbeta aktivt för samlokalisering och samutnyttjande med andra verksamheter inom kommunkoncernen, och även stimulera föreningslivet till mer samutnyttjande.¹¹

I nämndens verksamhetsplan för 2023 gav nämnden förvaltningen ett uppdrag att utreda och kartlägga förutsättningar och nuläge för idrottslokaler och idrottsanläggningar med avseende på både bredd och elitidrott. Uppdraget, som utfördes med hjälp av en extern konsultbyrå (SWECO) utmynnade i en rapport "Utredning av förutsättningar och nuläge för idrottslokaler och idrottsanläggningar".¹² I rapporten undersöks bland annat om det finns en god och jämlik tillgång till platser för idrottsutövande i kommunens olika geografiska områden. Resultatet visar att omkring 90 procent eller fler av kommunens 7–20 åringar bor så att de har en god eller mycket god närhet till fotbollsplaner, sporthallar och mindre inomhushallar, ishallar och spontanidrottsytor.¹³ Rapportens andra del omfattar analyser för framtida behov. Analysen visar att det i huvudsak är brist på sporthallar i kommunen, men även 11-spelsfotbollsplaner. Ett syfte med utredningen var att ge kommunen underlag för att i större utsträckning kunna anpassa utbudet till efterfrågan.

Denna utredning svarar också på ett uppdrag som kultur- och fritidsnämnden gett förvaltningen under verksamhetsåret 2023. Denna utredning ska dock, som beskrivits i avsnitt *Uppdrag och syfte* fokusera på barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar, och vid behov föreslå förändringar i syfte att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

Nationell statistik gällande jämlikhet och barn och ungas idrottande

I samverkan med Statistiska centralbyrån (SCB) har Riksidrottsförbundet (RF) analyserat bakgrundsdata i det statliga lokala aktivitetsstödet (LOK-stödet) för att förstå skillnader i deltagande utifrån ålder, kön, geografi, socioekonomi samt om individen har en svensk eller utländsk bakgrund.³

Resultaten i korthet

- Nästan 1 miljon barn och ungdomar deltar årligen i föreningsidrotten.
- Flest deltagare har idrotten vid 8–12 års ålder.
- Idrottsrörelsen når något fler pojkar än flickor.

¹¹ Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan 2024, dnr KFN-2024/183, sid 6

¹² Rapporten godkändes av kultur- och fritidsnämnden den 5 december 2023, dnr KFN-2023/102.69

¹³ För de flesta typer har mycket god tillgång satts till 830 meter, vilket antas motsvara cirka tio minuters promenadavstånd, medan god tillgång har satts till 2 500 meter, vilket antas motsvara cirka tio minuters cykelavstånd.

- Pojkar tränar oftare än flickor.
- Flest träningstimmar har barn och ungdomar mellan 13–17 år.
- Idrottsrörelsen når alla målgrupper i samhället, men i olika utsträckning. Idrottsrörelsen har svårare att nå barn och ungdomar i socioekonomiskt svagare områden.
- Idrottsrörelsen når fler barn och ungdomar med svensk bakgrund.
- Föräldrar till föreningsaktiva barn och ungdomar har i genomsnitt en högre utbildningsnivå och inkomst.
- Det är vanligare att män tränar barn och ungdomar. Men fler unga ledare (13–20 år) är kvinnor.

Resultaten åskådliggör, likt tidigare undersökningar, att idrottsrörelsen i Sverige inte når alla barn och ungdomar i lika stor utsträckning. Idrotten har en överrepresentation av barn födda i Sverige och inom socioekonomiskt välmående områden.

Resultaten visar att fler insatser behövs för att skapa en mer jämlik idrott vilket i sig är ett viktigt steg mot en meningsfull fritid för fler och en mer jämlik hälsa.

Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar att barn ska ägna sig åt måttlig till hög fysisk aktivitet minst 60 minuter per dag, men studier visar att endast 20 procent av Sveriges barn och unga är fysiskt aktiva i den omfattningen.

Tonårstjejer är den grupp som i lägst utsträckning når rekommendationen och barn och unga i hushåll med låg inkomst når i lägre utsträckning rekommendationen än de i hushåll med hög inkomst (PEP-rapporten 2023).

Denna utredning tar avstamp i att redovisa och analysera skillnader i deltagande utifrån ålder, kön och bostadsområde för att reda ut hur jämlikheten ser ut i Huddinge kommun.

Resultat

Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån område, ålder och kön

Resultatet redovisas inledningsvis för barn och ungas deltagande utifrån område, men även utifrån kön och ålder. Utfallet kommer från Riksidrottsförbundet (RF) och avser åren 2021-2022. Därefter redovisas barn och ungas deltagande i idrotts- och fritidsaktiviteter utifrån kön och ålder med hjälp av statistik från kultur- och fritidsnämndens egna verksamhetssystem, aktivitetskort på nätet (APN).

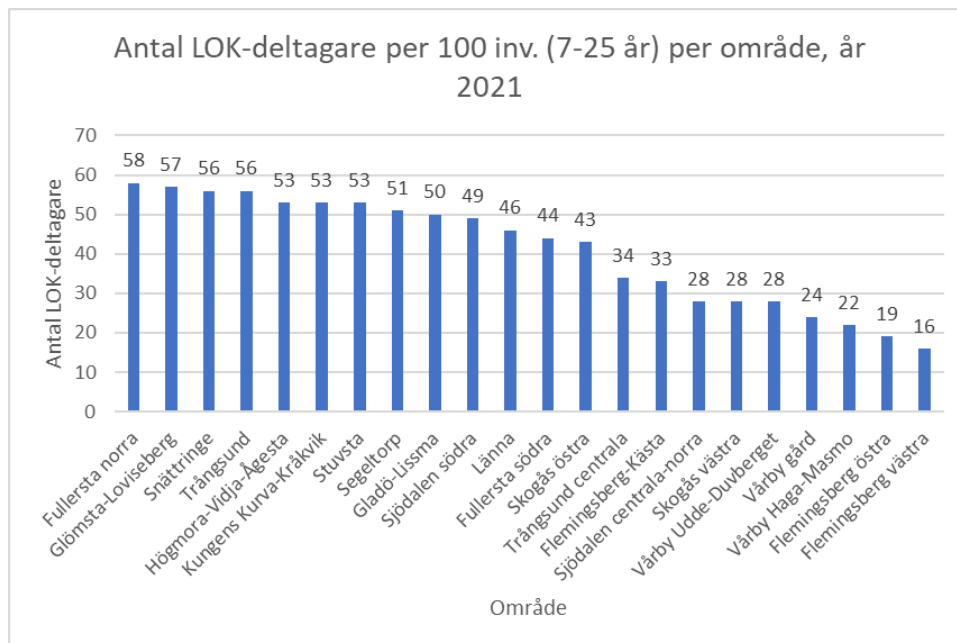
Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån område

Idrottsföreningar i Sverige kan ansöka om statligt lokalt aktivitetsstöd (LOK-stöd) från RF för sin barn- och ungdomsverksamhet, där barn och ungdomar i åldrarna 7–25 deltar.

Statistiken nedan bygger på förteckningen över de barn och ungdomar som deltog i minst en idrottsaktivitet, för vilken en idrottsförening i Huddinge kommun sökte och erhöll statligt LOK-stöd. (Detta innebär att de två verksamhetsperioderna, vårterminen och höstterminen har slagits samman, och det har alltså räckt att en

individ återfanns i en (1) aktivitet under en av terminerna för att den ska räknas som LOK-deltagare.)¹⁴

Statistiken från RF för år 2021 visar att området Fullersta norra har flest antal LOK-deltagare per 100 invånare (7-25 år), 58 deltagare och att området Flemingsberg västra har minst, 16 deltagare.¹⁵

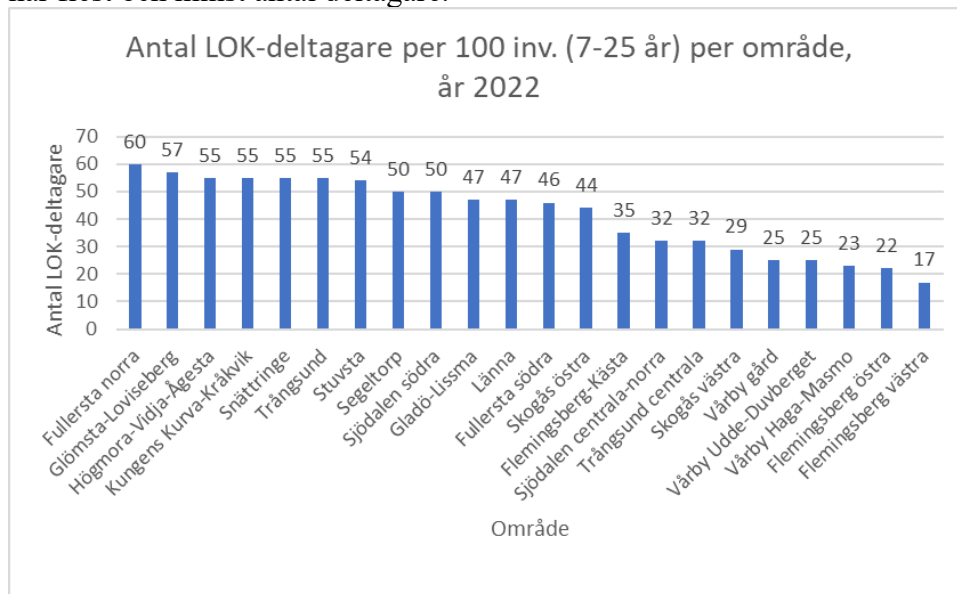
Figur 1: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år per område i Huddinge kommun, för år 2021.

Statistiken från år 2022 visar att området Fullersta norra har flest antal LOK-deltagare per 100 invånare (7-25 år), 60 deltagare och att området Flemingsberg västra har minst, 17 deltagare. Jämfört med år 2021 är det samma områden som

¹⁴ Det bör noteras att under åren 2021 och 2022 pågick coronapandemin varför utfallet under dessa år kan ligga något lågt, speciellt gällande 2021. Då utfall per område inte finns att tillgå gällande ett så kallat normalår blir det extra relevant att följa kommande publiceringar från Riksidrottsförbundet.

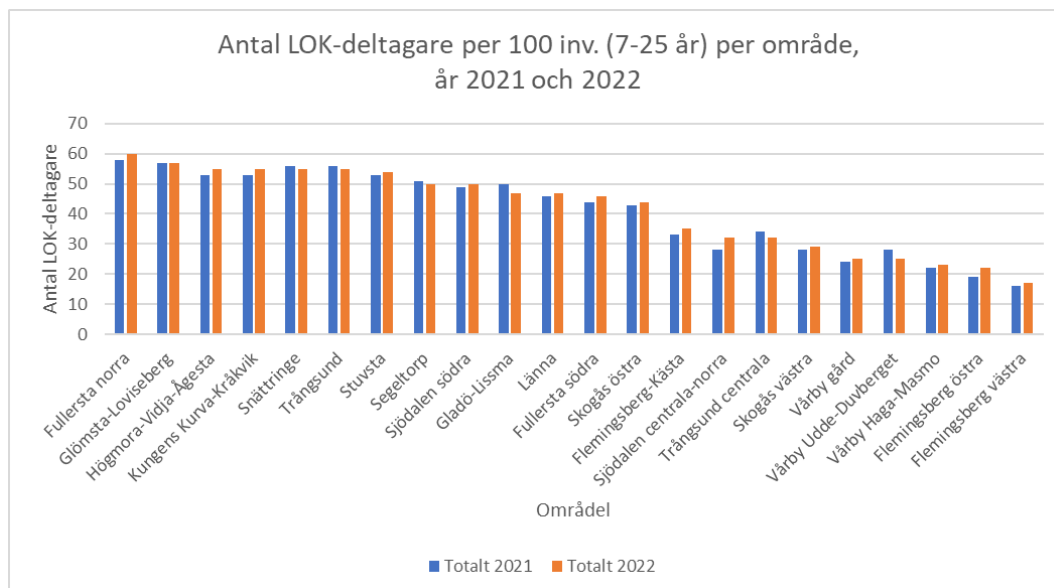
¹⁵ Riksidrottsförbundet delar in områden i "regionala statistikområden" (RegSO). Indelningen skiljer sig från Huddinge kommuns traditionella indelning i 16 kommundelar. I Huddinge kommun finns 22 RegSO. Dessa samspelar i stort med kommunens egen indelning, men är mindre och fler. Se bilaga 2 Områdesindelning i Huddinge kommun.

har flest och minst antal deltagare.

Figur 2: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år per område i Huddinge kommun, för år 2022.

Utvecklingen mellan åren 2021 och 2022 illustreras i samma figur nedan. I flertalet områden ökar antalet deltagare, vilket kan ses både vad gäller Fullersta norra som ökat med två deltagare och Flemingsberg västra som ökat med en deltagare. I några områden minskar antalet deltagare, vilket ses vid Gladö-Lissma och Vårby-Udde –Duvberget.

Figur 3: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år per område i Huddinge kommun, för år 2021 och 2022.

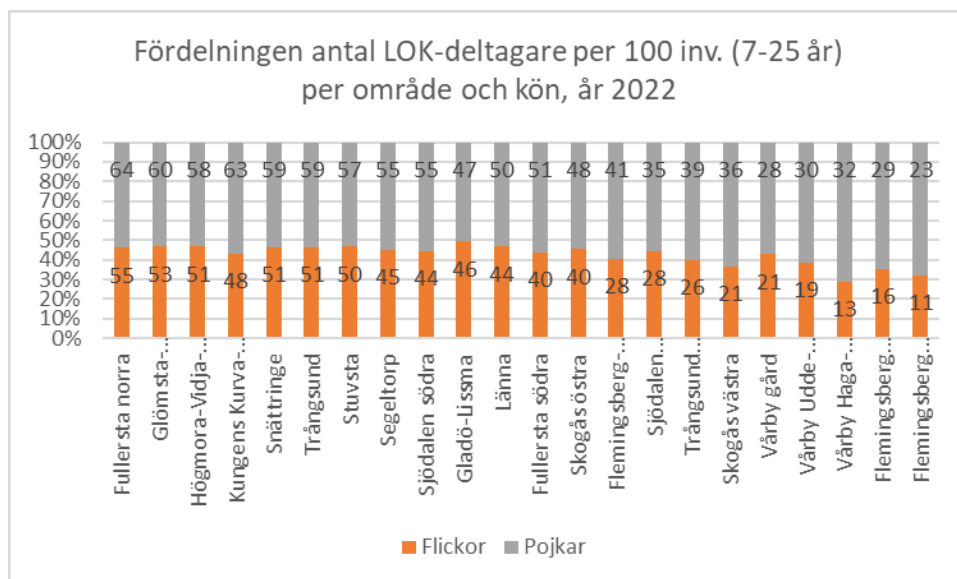
Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån område och kön

Det förs även statistik över könsfördelning på deltagarna. För att det ska räknas som en jämn könsfördelning bör inte det ena könet stå för mer än 60 procent av

deltagandet. För kommunen som helhet står pojkarna för 55,4 procent av deltagandet.

Skillnaden mellan områden vad gäller glappet mellan flickor och pojkar varierar. Sex områden har en ojämn könsfördelning på deltagande (Vårby Gård, Flemingsberg västra, Vårby udde Duvberget, Vårby Haga Masmö, Skogås västra, Flemingsberg östra). I samtliga av dessa sex områden står pojkarna för mer än 60 procent av deltagandet.

Under 2022 är skillnaden störst i området Vårby Haga-Masmö. Där är cirka 30 procent (13 av 45) av samtliga LOK-deltagare flickor. Jämnast fördelning har området Gladö-Lissma där 49 procent (46 av 93) av samtliga LOK-deltagare är flickor.

Figur 4: Fördelningen antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 per område och kön i Huddinge kommun för år 2022

Antalet LOK-deltagare i nationell jämförelse

Medelvärdet för hela Huddinge kommun vad gäller LOK-deltagare (både flickor och pojkar) per 100 invånare i ålder 7 till 25 år, ligger på samma nivå, 42 deltagare för åren 2021 och 2022. Däremot ökar medelvärdet för pojkar, från 46 till 47 deltagare medan medelvärdet för flickor ligger kvar på samma nivå, 37 deltagare.

I jämförelse med riket ökar medelvärdet för pojkar mellan åren 2021 och 2022 i Huddinge kommun, men inte för riket. Flickors deltagande ligger på samma nivå mellan åren 2021 och 2022 i Huddinge kommun, men i riket har flickors deltagande ökat.

I jämförelse, vad gäller medelvärde för år 2021, med samtliga av de kommuner som ingår i RF:s statistik (samtliga av Sveriges 290 kommuner) ligger Huddinge kommun över medelvärdet totalt. Huddinge kommun ligger på 70:e plats (från toppen). Lomma kommun ligger i topp, med 63 deltagare och Bjurholm kommun ligger sist med 19 deltagare.

I jämförelse, vad gäller medelvärde för år 2022, med samtliga av de kommuner som ingår i RF:s statistik ligger Huddinge kommun på plats 103 (från toppen). Lomma kommun ligger fortfarande i topp med 63 deltagare medan Ljusnarsberg ligger sist med 21 deltagare.¹⁶

2021

Kommun	RF-SISU distrikt	Totalt	Flickor	Pojkar
Huddinge	Stockholm	42	37	46
Riket		40	36	43

Figur 5: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i Huddinge kommun (totalt, flickor och pojkar), för år 2021 i nationell jämförelse.

2022

Kommun	RF-SISU distrikt	Totalt	Flickor	Pojkar
Huddinge	Stockholm	42	37	47
Riket		40	38	43

Figur 6: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i Huddinge kommun, för år 2022 i nationell jämförelse.

Värt att notera är att de föreningar som inte utgörs av idrottslig föreningsverksamhet, såsom scoutföreningar, samt privata aktörer som bedriver idrottsliga aktiviteter som dansstudios med flera, erhåller *inte* LOK-stöd, och ingår således inte i statistiken ovan. Föreningar som scoutföreningar kan däremot ansöka och erhålla aktivitetsstöd från kommunen och ingår därmed i statistiken från aktivitetsstöd på nätet (APN).

Föreningsaktiva i åldern 21-25 år

LOK-stödet omfattar åldrarna 7 till 25 vilket skiljer sig från Huddinge kommuns aktivitetsbidrag (aktivitetsbidrag beviljas med ett visst belopp för varje föreningsmedlem som deltar i en bidragsberättigad sammankomst, se nedan förklaring) som omfattar åldrarna 7 till 20.

Antalet LOK-deltagare i Huddinge kommun som omfattar åldrarna 21 till 25 år utgör dock en mycket liten del av samtliga LOK-deltagare i kommunen¹⁷. Enligt data från RF motsvarar det totala antalet aktivitetstillfällen i åldrarna 21-25 cirka 4 procent av det totala antalet deltagartillfällen i åldrarna 7-25.¹⁸

När det kommer till andelen ungdomar som är 20 år och som omfattas av kommunens egna aktivitetsbidrag till föreningar motsvarar dessa cirka 1 procent (130 personer av 11 373 personer) av samtliga som erhåller kommunens

¹⁶ [LOK-stöd per område - Riksidrottsförbundet \(rf.se\)](#)

¹⁷ Förvaltningen har varit i kontakt med Riksidrottsförbundet för att utröna hur stor andel det rör sig om, men datan finns inte tillgänglig.

¹⁸ Utbetalt LOK-stöd utifrån totalt antal deltagartillfällen 2022 (7-25 år) ej unika individer Huddinge kommun: 724 401 st. varvid F21-25: 8 526 st och P21-25: 19 811 st. Källa: [Historik och statistik stöd - Riksidrottsförbundet \(rf.se\)](#)

aktivitetsbidrag. En uppskattning¹⁹ är sedan att runt 70 till 80 procent av föreningarnas medlemmar i kommunen som är 21 år och äldre utgörs av medlemmar inom åldersspannet 21 till 25 år.

Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån ålder och kön
Huddinge kommuns aktivitetsbidrag beviljas med ett visst belopp för varje medlem som deltar i en bidragsberättigad sammankomst. Bidragsberättigade är deltagare från 7 år till och med 20 år. Bidraget kan ansökas av idrottsföreningar, kulturföreningar och fritidsföreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet. Aktivitetsbidraget baseras på data från Aktivitetskort på nätet (APN), vilket är en tjänst för närvarorapportering. Aktivitetsbidraget viktas efter ålder och funktionsnedsättning (det vill säga bidraget beviljas med en något större summa ju äldre barnet/ungdomen är samt om det rör ett barn/en ungdom med funktionsnedsättning).

Nedan redovisas statistik från APN som visar föreningsaktiva individer i åldersspannet 7-20 år (med föreningsaktiv menas att individen har deltagit vid minst 10 bidragsberättigade sammankomster under ett år) per individ, för åren 2021 och 2022.

År 2021

Det totala antalet föreningsaktiva som överskrider 1000 barn och unga per åldersgrupp sker mellan åldrarna 8 till och med 13. Det kan med andra ord utläsas att barn och unga mellan 8 till 13 år är som mest föreningsaktiva. Upp till och med 11 årsåldern stiger antalet föreningsaktiva. Därmed faller antalet föreningsaktiva från och med 12 årsåldern. Tjejer verkar i störst grad sluta mellan 14 till 15 års åldern. Pojkar verkar i störst grad sluta mellan 11 till 12 års åldern. Vidare är generellt pojkar mer aktiva än tjejer, förutom i åldrarna 7, 10, och 12. I åldrarna 8, 10 och 14 år är det som mest jämnt mellan flickor och pojkar.

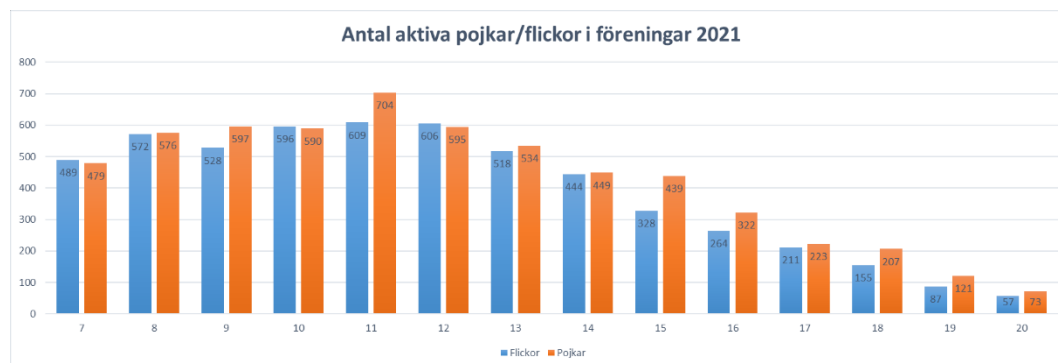
Ålder	Flickor	Pojkar	Summa
7	489	479	968
8	572	576	1148
9	528	597	1125
10	596	590	1186
11	609	704	1313
12	606	595	1201
13	518	534	1052
14	444	449	893
15	328	439	767
16	264	322	586
17	211	223	434
18	155	207	362
19	87	121	208
20	57	73	130

¹⁹ Uppskattningen är beräknad utifrån en handfull större föreningar inom lagidrotter inom kommunen.

Totalt:	5 464	5 909	11 373
----------------	-------	-------	--------

Tabell 1: Antal föreningsaktiva barn och unga i Huddinge kommun per åldersgrupp och per kön utifrån APN, år 2021.

Statistiken redovisas även i diagramform. Se nedan.

Figur 7: Antal föreningsaktiva barn och unga i Huddinge kommun per åldersgrupp och per kön utifrån APN, år 2021.

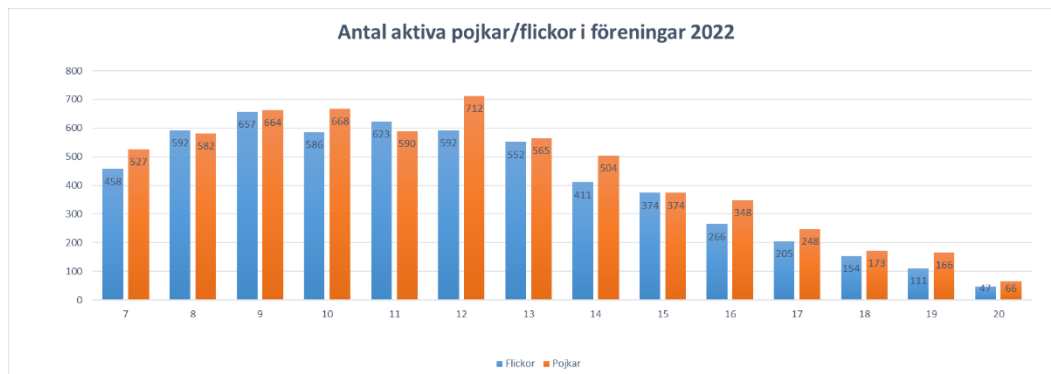
År 2022

Det totala antalet föreningsaktiva överskrider 1000 barn och unga per åldersgrupp mellan 8 och 13 år. Det kan med andra ord utläsas att barn och unga i åldrarna 8 till 13 år är som mest föreningsaktiva. Upp till och med 11 årsåldern stiger antalet föreningsaktiva flickor och upp till och med 12 årsåldern stiger antalet föreningsaktiva pojkar. Därmed faller antalet föreningsaktiva flickor från och med 12 årsålders, medan antalet föreningsaktiva faller från och med 13 årsåldern för pojkar. Tjejer verkar i störst grad sluta mellan 13 till 14 års åldern. Pojkar verkar i störst grad sluta mellan 12 till 13 års åldern. Vidare är pojkar generellt mer aktiva än tjejer, förutom i åldrarna 8 och 11. Vid 15 års ålder är det som mest jämnt mellan flickor och pojkar.

Ålder	Flickor	Pojkar	Summa
7	458	527	985
8	592	582	1174
9	657	664	1321
10	586	668	1254
11	623	590	1213
12	592	712	1304
13	552	565	1117
14	411	504	915
15	374	374	748
16	266	348	614
17	205	248	453
18	154	173	327
19	111	166	277
20	47	66	113
Totalt:	5 628	6 187	11 815

Tabell 2: Antal föreningsaktiva barn och unga i Huddinge kommun per åldersgrupp och per kön utifrån APN, år 2022.

Statistiken redovisas även i diagramform. Se nedan.

Figur 8: Antal föreningsaktiva barn och unga i Huddinge kommun per åldersgrupp och per kön utifrån APN, år 2022.

Sett till antalet föreningsaktiva barn och unga under åren 2021 och 2022 utifrån ålder och kön, kan det sammanfattas med att pojkar generellt är mer aktiva än flickor och att barn och unga i åldrarna 8 till 13 år är som mest föreningsaktiva. I tonåren faller antalet föreningsaktiva varje år.

Ovan statistik inkluderar, förutom idrottsföreningar, även kulturföreningar och fritidsföreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet vilket skiljer sig mot statistiken från RF. Kulturföreningar och fritidsföreningar utgör däremot en relativt mindre del av det totala antalet föreningsaktiva individer.²⁰

Lokalnyttjande

Nedan redovisas statistik gällande utförda kontroller av fördelade och bokade tider i kommunens idrottsanläggningar. Det som kontrollerats är om föreningar nyttjar de tider som de tilldelats. I nästa avsnitt redogörs för hur samnyttjande av idrottslokaler sker idag.

Kontroller av lokalnyttjande

Kontrollerna har genomförts av förvaltningens medarbetare och utförts vid samtliga 13 sporthallar i tre olika områden (de sporthallar som ingår under området "mellersta" har kontrollerats under en tvåveckorsperiod) av kommunen, under måndag till torsdag, mellan klockan 17.00 till och med 21.00. Kontrollerna har skett under vecka 46 till och med vecka 49.

Förvaltningen har kontrollerat om samtliga av de fördelade och bokade tiderna nyttjats av föreningarna under den valda perioden.

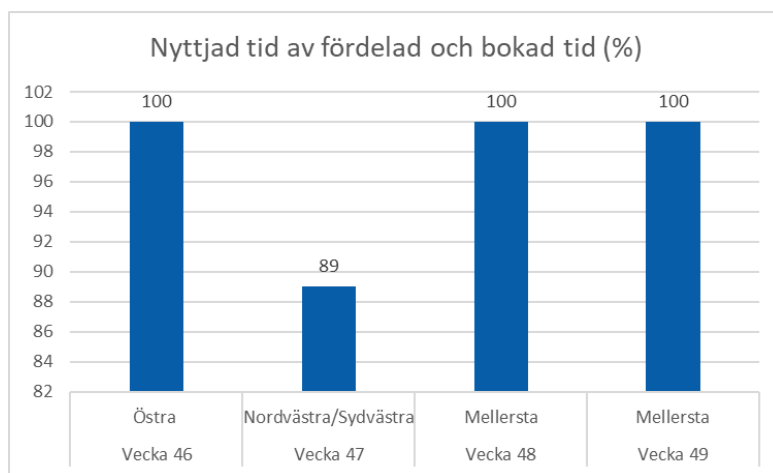
Kontrollperioden har förlagts till de veckor som utredningen pågått. Perioden (fyra veckor) anses tillämplig då de speglar fyra relativt "vanliga", veckor ur ett bokningsperspektiv, under hösten/vintern 2023. Kontrollerna har genomförts med hänsyn till geografisk spridning.

²⁰ Egen statistikinhämtning: 89 procent av föreningarna utgörs av idrottsföreningar och 11 procent utgörs av kulturföreningar enligt 2022 års data.

Resultatet visar att samtliga av de fördelade och bokade tiderna nyttjats av föreningarna under den valda perioden, förutom vid en hall, Vårbyhallen i området nordvästra Huddinge kommun.

Nyttjandegraden av fördelade och bokade tider i Vårbyhallen sticker ut då nyttjandegraden varierar från 20 procent till 80 procent under den kontrollerade veckan. Det är dock samma förening som inte nyttjat sina tider i hallen och inte heller avbokad. Dialog har förts med berörd förening.

Just Vårbyhallen är den hall där förvaltningen ser att beläggningsgraden som helhet är lägre än vid andra hallar. Vid denna hall finns med andra ord utrymme för fler föreningar att nyttja hallen.

Figur 9: Nyttjad tid av fördelad och bokad tid (%) per område och vecka

Resultaten redovisas i sin helhet i bilaga 3. Kontroller.

Samnyttjande

Idag sker samnyttjande av idrottsanläggningar, särskilt inomhusanläggningar relativt sparsamt. Som ett slags pilotprojekt har kultur- och fritidsförvaltningen initierat samnyttjande i ett specifikt område med ett antal föreningar med start under hösten 2023. Initiativet har fallit väl ut. Särskilt är det de sporthallar som har en skiljevägg (som gör att hallen lätt kan separeras) som är mest aktuella för samnyttjande inomhus. Genom att en sporthall kan separeras kan olika föreningar bedriva olika verksamhet utan att störa varandra. Detta kan även leda till positiva effekter i form av att föreningar och olika idrottsinriktningar kan lära av varandra och få inspiration till hur träning och tävling kan läggas upp för en god kvalitet på barn- och ungdomsidrotten.

Svar från föreningsenkäten

Nedan presenteras resultaten av den enkät som skickats ut till föreningar och studieförbund i Huddinge kommun. Enkäten bestod av 29 frågor varav sju rörde denna utredning och formulerades i syfte att fånga in åsikter, önskemål och medskick i arbetet med att nå ett brett deltagande vad gäller barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter och effektivt lokalutnyttjande.

Resultatet är inte statistiskt säkerställt eller representativt för alla föreningar i kommunen. Dock ger det en indikation på åsikter, önskemål och medskick i arbetet med att nå ett brett deltagande och effektivt lokalutnyttjande.

Av de 47 föreningar som besvarade enkäten bestod de flesta av föreningar inom kategorin idrott (47 procent), följt av pensionär (11 procent) samt annat, övrig förening (11 procent). Av de svarande föreningarna uppger cirka 40 procent att de är aktiva över hela kommunen, därefter uppger 17 procent att de är aktiva i Flemingsberg följt av att 15 procent som uppger att de är aktiva i Stuvsta respektive Vårby.

Nedan presenteras svaren på följande frågor i ordning:

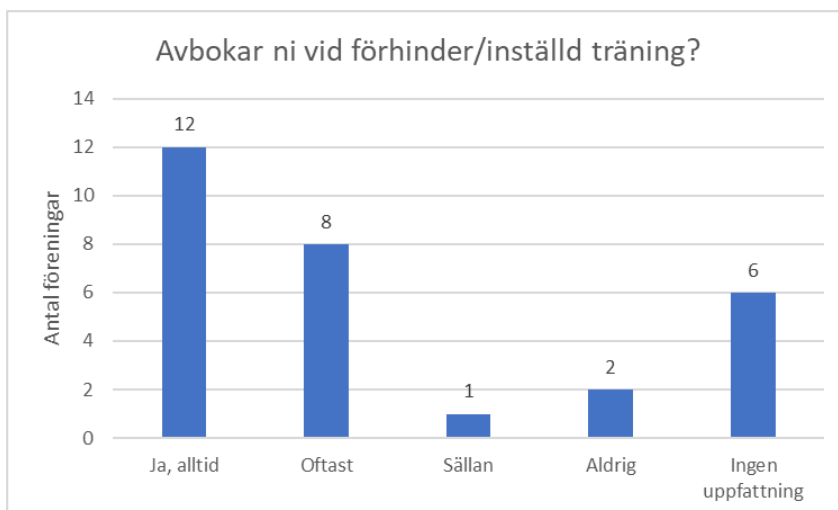
1. I hur stor grad nyttjar ni de tider ni har fått fördelade?
2. Avbokar ni vid förhinder/inställd träning?
3. Vad anser ni är bästa sätt att skapa incitament för föreningar att avboka sina ej nyttjade tider?
4. Hur kan halltiderna användas mer effektivt?
5. Hur nöjd, eller missnöjd är ni med kultur- och fritidsnämndens taxor och avgifter? Följdfråga: Finns det förbättringsområden?
6. Hur nöjd, eller missnöjd är ni med kultur- och fritidsnämndens bidrag till föreningslivet? Följdfråga: Finns det förbättringsområden?
7. Om er förening bedriver barn- och ungdomsverksamhet, vad skulle motivera er förening att nå fler barn och unga?

Fyra enkätfrågor var utformade med förutbestämda svarsalternativ varav två av dessa erbjöd möjlighet att utveckla svaren i fritext. Tre av enkätfrågorna var utformade med enbart möjlighet att svara i fritext.

Nyttjande av fördelade/bokade halltider

På frågan om i hur stor grad föreningarna nyttjar de tider de har fått fördelade (svarande kunde svara vilken procentsats de önskade på skalan 0-100 procent) svarar över hälften (52 procent) att de till 100 procent nyttjar de halltider de fått fördelade. Knappt en femtedel (17 procent) uppger att de till 95 procent nyttjar de tider de fått fördelade. Endast en förening uppger att de enbart till 24 procent nyttjar de tider de fått fördelade.

På frågan om föreningarna avbokar vid förhinder/inställd träning svarar 12 föreningar (41 procent) "Ja, alltid", följt av 8 föreningar (28 procent) som svarar "oftast", en förening (3 procent) svarar "sällan" och två föreningar (7 procent) svarar "aldrig". Slutligen svarar 6 föreningar (21 procent) "ingen uppfattning".

Figur 10: Avbokar föreningarna vid förhinder/inställd träning?

På frågan om vad föreningarna anser är bästa sätt att skapa incitament för att avboka ej nyttjade tider (fritextsvar) svarar flest (fem föreningar) att det kan införas någon form av debitering/kostnad, varefter några svarar (fyra föreningar) att det ska vara lätt och tekniskt möjligt att avboka själva. Övriga fritextsvar redovisas i bilaga 4.

Effektiv lokalnyttjande

På frågan om hur halltiderna kan användas mer effektivt (fritextsvar) lyfter bland annat föreningarna dialog och mer kontakt mellan föreningarna och långsiktig planering samt generositet mellan olika föreningar. Samtliga fritextsvar redovisas i bilaga 4.

Taxor, avgifter samt bidrag

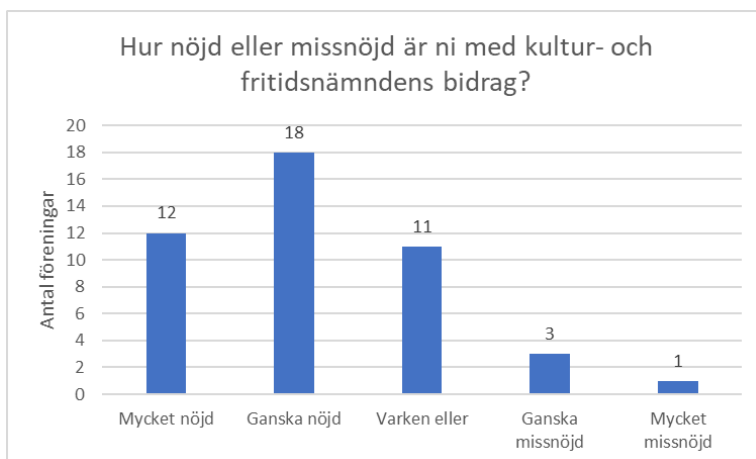
På frågan om hur nöjd, eller missnöjd föreningen är med kultur- och fritidsnämndens taxor och avgifter svarar nio föreningar (31 procent) att de är mycket nöjda, tio föreningar (35 procent) svarar att det är ganska nöjda, sex föreningar (21 procent) svarar att de är varken eller. Fyra föreningar (14 procent) svarar att det är ganska missnöjda medan ingen svarar att de är mycket missnöjda.

Figur 11: Nöjdhet/missnöjdhet med kultur- och fritidsnämndens taxor och avgifter.

På följdfrågan om det finns förbättringsområden har 15 fritextsvar inkommit. Fyra svarar att de inte vet. En förening svarar "Vi är väldigt nöjda att det är gratis för verksamhet för barn och unga!" medan en annan förening svarar "Ta bort avgiften på vuxna". Tre fritextsvar handlar om taxor under vintersäsongen då föreningarna bland annat önskar "avgiftsfritt under vintern" och att "sänka planhyran utomhus så att fler kan träna året om". Samtliga fritextsvar redovisas i bilaga 4.

På frågan om hur nöjd, eller missnöjd föreningen är med kultur- och fritidsnämndens bidrag svarar tolv föreningar (27 procent) att de är mycket nöjda, 18 föreningar (40 procent) svarar att de är ganska nöjda, elva föreningar (24 procent) svarar att de är varken eller. Tre föreningar (7 procent) svarar att de är ganska missnöjda medan en förening (2 procent) svarar att de är mycket missnöjda.

Figur 12: Nöjdhet/missnöjdhet med kultur- och fritidsnämndens bidrag.

Bredare deltagande

På frågan om vad som skulle motivera er förening att nå fler barn och unga (fritextsvar) inkom totalt 20 svar från föreningarna. En majoritet (elva föreningar) önskar någon form av förbättring vad gäller halltider och bättre utrustade hallar. Tre föreningar nämner hjälp med marknadsföring och kommunikation samt samarbete med skolan för att nå fler. Samtliga fritextsvar redovisas i bilaga 4.

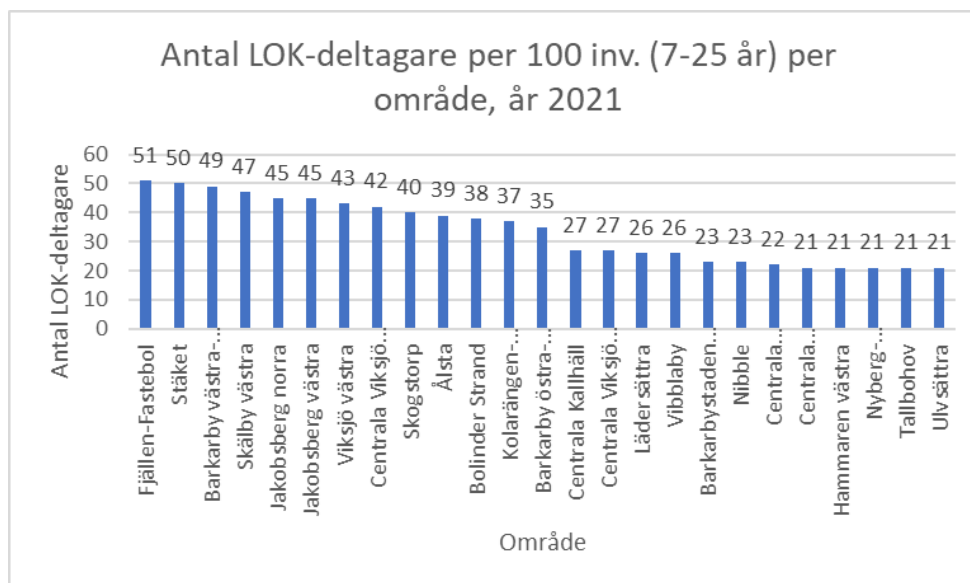
Jämförelse med andra kommuner

I avsnittet redovisas resultat för barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter gällande två andra jämförelsekommuner som *inte* har nolltaxa för barn och unga. Vidare redovisas kortfattat jämförelsekommunernas system för taxor och avgifter samt bidrag. Södertälje kommun är inte en av Huddinge kommuns beslutade jämförelsekommuner men utredningen har valt att inkludera Södertälje kommun på grund att av de, likt Huddinge kommun, har nolltaxa för barn och unga och ligger inom Stockholmsregionen samt har en stor spridning av områden med olika socioekonomiska index.

Järfälla kommun

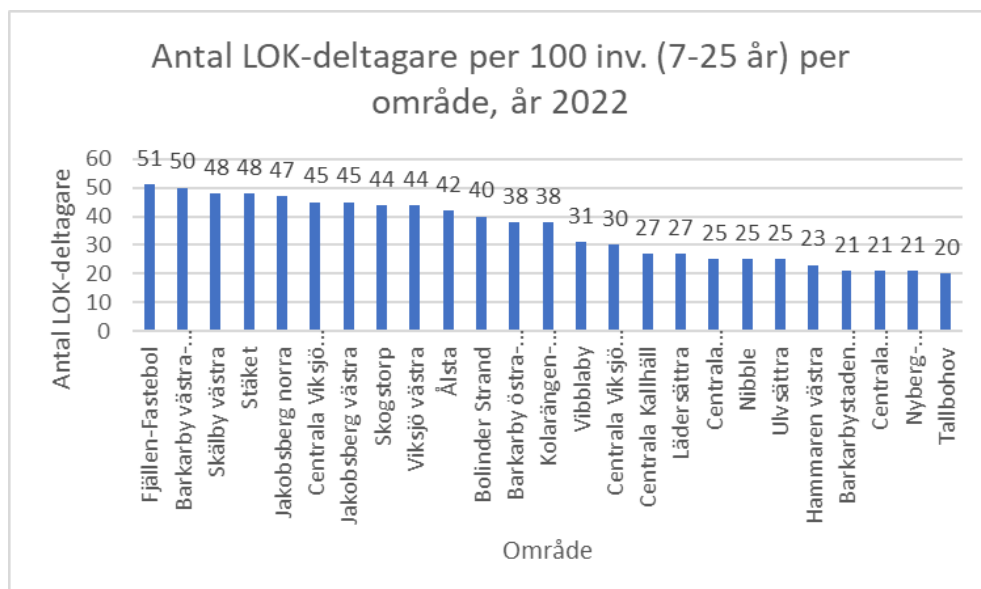
Nedan redovisas antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år per område i Järfälla kommun, för åren 2021 och 2022.

Resultaten för år 2021 visar att området Fjällen-Fastebol har flest antal deltagare, 51 och att området Ulväsättra har minst antal deltagare med 21.

Figur 13: Antal LOK-deltagare per 100 inv. (7-25 år) per område, år 2021 för Järfälla kommun

Resultaten för år 2022 visar att området Fjällen-Fastebol har flest antal deltagare, 51 och att området Tallbohov har minst antal deltagare med 20.

Figur 14: Antal LOK-deltagare per 100 inv. (7-25 år) per område, år 2022 för Järfälla kommun

Medelvärde för Järfälla kommun år 2021 är totalt 36 deltagare (både flickor och pojkar). Medelvärde för flickor, 30 är lägre än medelvärde för pojkar, 41.

Medelvärde för hela riket är 40 deltagare år 2021. I jämförelse, vad gäller medelvärde, med samtliga av de kommuner som ingår i RF:s statistik (samtliga av Sveriges 290 kommuner) ligger Järfälla kommun under medelvärdet totalt.

Medelvärde för år 2022 är totalt 37 deltagare (både flickor och pojkar). Medelvärde för flickor, 30 är lägre än medelvärdet för pojkar, 42.

Medelvärde för hela riket är 40 deltagare år 2022. I jämförelse, vad gäller medelvärde, med samtliga av de kommuner som ingår i RF:s statistik (samtliga av Sveriges 290 kommuner) ligger Järfälla kommun under medelvärdet totalt.

Vid jämförelse mellan åren kan konstateras att medelvärdet för pojkar gått upp en enhet och att det totala medelvärdet gått upp en enhet mellan åren 2021 och 2022.

2021

Kommun	RF-SISU distrikt	Totalt	Flickor	Pojkar
Järfälla	Stockholm	36	30	41
Riket		40	36	43

Figur 15: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i Järfälla kommun, för år 2021 i nationell jämförelse.

2022

Kommun	RF-SISU distrikt	Totalt	Flickor	Pojkar
Järfälla	Stockholm	37	30	42
Riket		40	38	43

Figur 16: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i Järfälla kommun, för år 2022 i nationell jämförelse.

System för taxor och avgifter samt bidrag

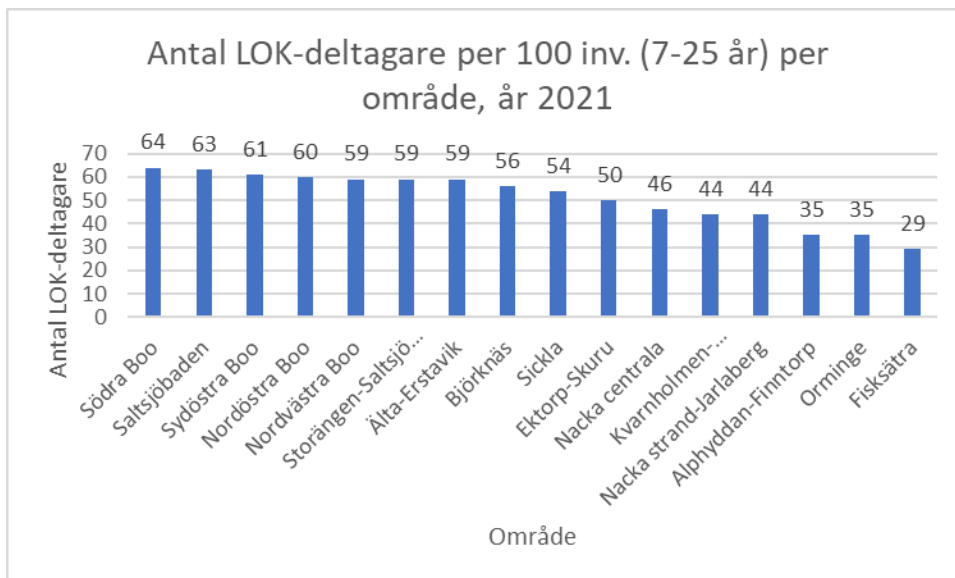
- Järfälla kommun har inte nolltaxa för barn och unga.
- Taxorna delas in följande grupper: Externa/privata kunder, vuxenföreningar och ungdomsföreningar.
- Taxorna är säsongsindelade.
- Järfälla kommun har 13 olika typer av föreningsbidrag.
- Kommunen beräknar aktivitetsstöd per tillfälle (och inte per individ som Huddinge kommun)
- Nyckeltalet "Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv" visar att Järfälla kommun lägger 144 kr per invånare.²¹

Nacka kommun

Nedan redovisas antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år per område i Nacka kommun, för åren 2021 och 2022.

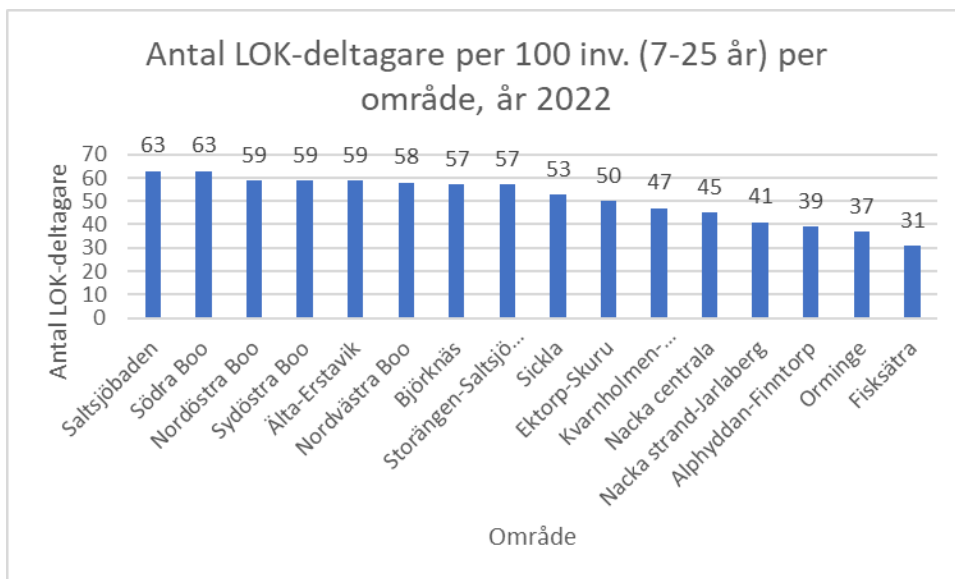
²¹ Till kontant föreningsbidrag räknas lokalt aktivitetsstöd, föreningsbidrag utifrån samtal, ledarutbildningsbidrag, projektbidrag, startbidrag, evenemangs-/arrangemangsbidrag, lönebidrag, administrations-/grundbidrag och bidrag för lokal (ej anläggning). Till föreningsbidrag räknas inte lokalsubventioner, stöd till drift av idrottsföreningar och investeringar i nya idrottsanläggningar, kr dividerat med antal invånare 31/12.

Resultaten för år 2021 visar att området Södra Boo har flest antal deltagare, 64 och att området Fisksätra har minst antal deltagare med 29.

Figur 17: Antal LOK-deltagare per 100 inv. (7-25 år) per område, år 2021 för Nacka kommun

Resultaten för år 2022 visar att området Saltsjöbaden har flest antal deltagare, 63 och att området Fisksätra har minst antal deltagare med 31.

Figur 18: Antal LOK-deltagare per 100 inv. (7-25) per område, år 2022 för Nacka kommun

Medelvärde för Nacka kommun år 2021 är totalt 53 deltagare (både flickor och pojkar). Medelvärde för flickor, 48 är lägre än medelvärde för pojkar, 57.

Medelvärde för hela riket är 40 deltagare. I jämförelse, vad gäller medelvärde, med samtliga av de kommuner som ingår i RF:s statistik (samtliga av Sveriges 290 kommuner) ligger Nacka kommun över medelvärde totalt.

Medelvärde för år 2022 är totalt 53 deltagare (både flickor och pojkar). Medelvärde för flickor, 48 är lägre än medelvärde för pojkar, 57.

Medelvärde för hela riket är 40 deltagare år 2022. I jämförelse, vad gäller medelvärde, med samtliga av de kommuner som ingår i RF:s statistik (samtliga av Sveriges 290 kommuner) ligger Nacka kommun över medelvärde totalt.

Vid jämförelse mellan åren kan konstateras att resultaten är desamma mellan åren 2021 och 2022 för Nacka kommun.

2021

Kommun	RF-SISU distrikt	Totalt	Flickor	Pojkar
Nacka	Stockholm	53	48	57
Riket		40	36	43

Figur 19: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i Huddinge kommun, för år 2022 i nationell jämförelse.

2022

Kommun	RF-SISU distrikt	Totalt	Flickor	Pojkar
Nacka	Stockholm	53	48	57
Riket		40	38	43

Figur 20: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i Huddinge kommun, för år 2022 i nationell jämförelse.

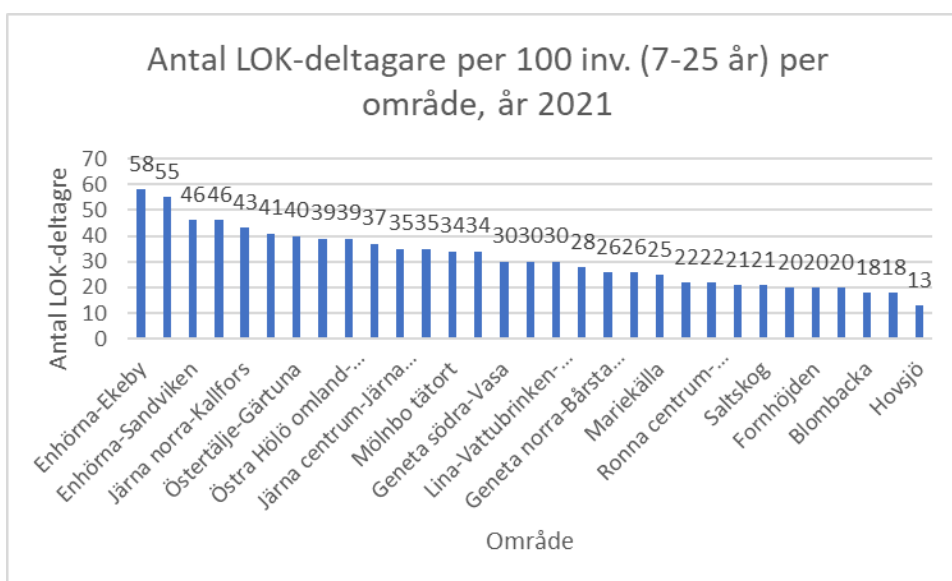
System för taxor och avgifter samt bidrag

- Nacka kommun har inte nolltaxa för barn och unga.
- Taxorna delas in i tre grupper: Grupp 1 (barn- och ungdomsverksamhet för åldersgruppen 4 – 20 år), grupp 2 (barn- och ungdomsverksamhet för åldersgruppen 4 – 20 år för verksamheter som vänder sig till deltagare som är 21 år och äldre), grupp 3 (övriga ideella föreningar som har verksamhet i Nacka, företag som har verksamhet i Nacka, invånare i Nacka kommun samt föreningar i grupp ett och två då de har kommersiell verksamhet eller arrangemang med entréavgift).¹²
- Taxorna är inte säsongsindelade men det tas i vissa fall ut en särskild taxa med högre avgifter under exempelvis november till mars för konstgräsplaner.
- Nacka kommun har fyra olika föreningsbidrag för idrotts- och fritidsföreningar: Aktivitetsbidrag, projektbidrag, investeringsbidrag och särskilt verksamhetsbidrag.
- Nyckeltalet "Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv" visar att Nacka kommun lägger 120 kr per invånare.

Södertälje kommun

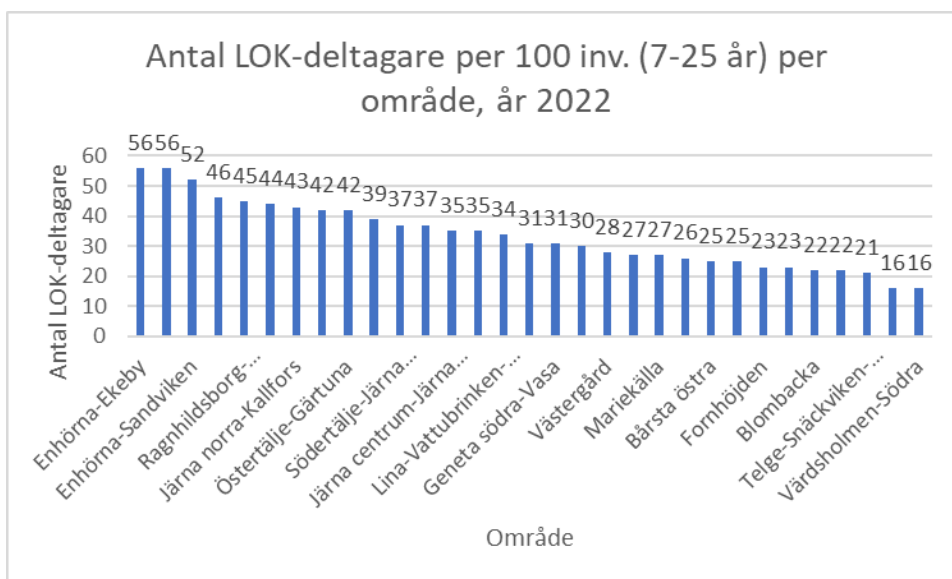
Nedan redovisas antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år per område i Södertälje kommun, för åren 2021 och 2022.

Resultaten för år 2021 visar att området Enhörna-Ekeby har flest antal deltagare, 58 och att området Hovsjö har minst antal deltagare med 13.

Figur 21: Antal LOK-deltagare per 100 inv. (7-25) per område, år 2021 för Södertälje kommun

Resultaten för år 2022 visar att området Enhörna-Ekeby har flest antal deltagare, 56 och att områdena Vårdsholmen-Södra och Telge-Snäckviken har minst antal deltagare med 16.

Figur 22: Antal LOK-deltagare per 100 inv. (7-25) per område, år 2022 för Södertälje kommun

Medelvärde för Södertälje kommun år 2021 är totalt 29 deltagare (både flickor och pojkar). Medelvärde för flickor, 24 är lägre än medelvärde för pojkar, 34.

Medelvärde för hela riket är 40 deltagare. I jämförelse, vad gäller medelvärde, med samtliga av de kommuner som ingår i RF:s statistik (samtliga av Sveriges 290 kommuner) ligger Södertälje kommun under medelvärde totalt.

Medelvärde för år 2022 är totalt 31 deltagare (både flickor och pojkar). Medelvärde för flickor, 26 är lägre än medelvärde för pojkar, 36.

Medelvärde för hela riket är 40 deltagare år 2022. I jämförelse, vad gäller medelvärde, med samtliga av de kommuner som ingår i RF:s statistik (samtliga av Sveriges 290 kommuner) ligger Södertälje kommun under medelvärdet totalt.

Vid jämförelse mellan åren kan konstateras att medelvärdet och utfallet för flickor respektive pojkar mellan åren 2021 och 2022 för Södertälje kommun stiger med två deltagare.

Kommun	RF-SISU distrikt	Totalt	Flickor	Pojkar
Södertälje	Sörmland	29	24	34
Riket		40	36	43

Figur 23: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i Södertälje kommun, för år 2022 i nationell jämförelse.

Kommun	RF-SISU distrikt	Totalt	Flickor	Pojkar
Södertälje	Sörmland	31	26	36
Riket		40	38	43

Figur 24: Antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i Södertälje kommun, för år 2022 i nationell jämförelse.

System för taxor och avgifter samt bidrag

- Södertälje kommun har nolltaxa barn och unga (benämnd ungdomstaxa).
- Taxorna delas in i fyra taxeklasser: Normaltaxa, vuxentaxa, ungdomstaxa och interntaxa.
- Taxorna är säsongindelade.
- Södertälje kommun kallar alla bidrag till föreningar med ett gemensamt namn för kommunalt föreningsbidrag. Vad föreningen kan söka bidrag för beror på vilken typ av förening det är; de har valt att kalla det vilken kategori föreningen tillhör. En förening kan bara söka bidrag i sin egen kategori. Kategorierna är exempelvis idrottsföreningar, kulturföreningar och pensionärsföreningar. Men det finns även särskilda bidrag, som driftsbidrag.²²
- Nyckeltalet "Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv" visar att Södertälje kommun lägger 148 kr per invånare.

Analys

I avsnittet analyseras nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar utifrån barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter samt lokalnyttjande.

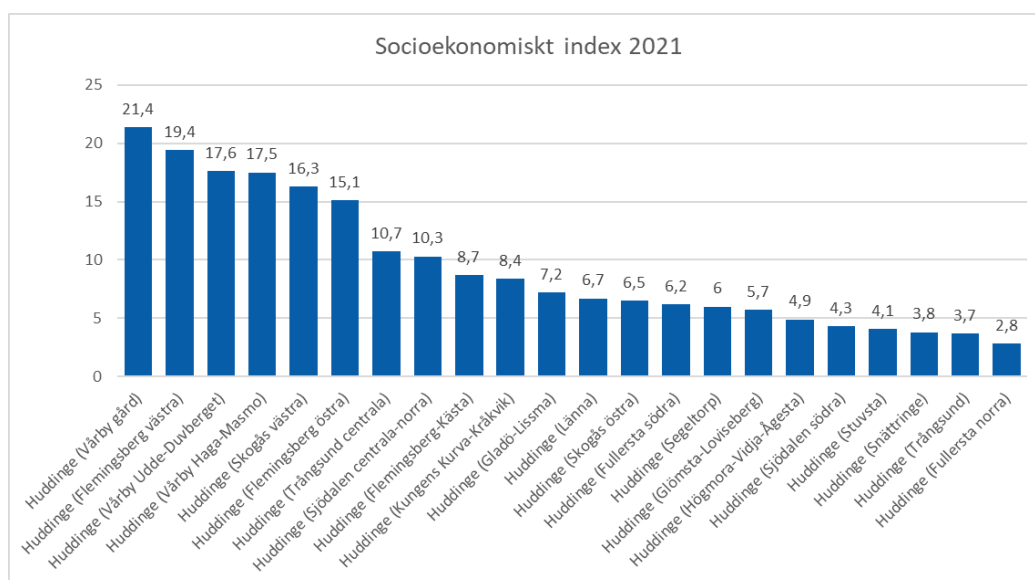
Vidare presenteras eventuella förändringar för att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

²² [regler-och-riktlinjer-for-foreningsbidrag-kf-20230306.pdf \(sodertalje.se\)](https://sodertalje.se/regler-och-riktlinjer-for-foreningsbidrag-kf-20230306.pdf)

Analys av nuvarande system för taxor och avgifter i anläggningar utifrån barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter samt lokalnyttjande

Sambandet mellan barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter och ett områdes socioekonomiska index

I rapporten "Utredning av förutsättningar och nuläge för idrottslokaler och idrottsanläggningar" (vilken nämnts tidigare under avsnittet *Lokalnyttjande*) konstateras att i Huddinge kommuns områden med socioekonomiska utmaningar är det färre LOK-deltagare per 100 invånare jämfört med områden med goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar. I utredningen redovisas respektive områdes socioekonomiska index²³, enligt figur 23 nedan. Därefter redovisas samband mellan deltagande i idrottsföreningar och socioekonomiskt indexvärde per RegSO-område enligt figur 24. Det finns med andra ord ett samband mellan barn och ungas deltagande i idrottsföreningar i ett område och dess socioekonomiska indexvärde i Huddinge kommun.

²³ Delegationen mot segregation (Delmos) och Statistiska Centralbyrån har utvecklat ett rikstäckande index som belyser hur olika områden förhåller sig till varandra avseende socioekonomisk status. Det socioekonomiska indexet är ett sammanvägt index som baseras på tre indikatorer. Indikatorerna är: • andel personer med låg ekonomisk standard, • andel personer med förgymnasial utbildning • andel personer som har haft ekonomiskt bistånd i minst tio månader och/eller har varit arbetslösa längre än sex månader. Indexet kan enbart anta värden mellan 0 och 100 och kan delas in på RegSO-områden. För Huddinges 22 RegSO ligger indexet mellan 2–22. Ju högre värde på indexet, desto sämre är de socioekonomiska förutsättningarna i ett RegSO. Områden kan även delas in i olika områdestyper. Områdestyp 1 – Områden med stora socioekonomiska utmaningar. Områdestyp 2 – Områden med socioekonomiska utmaningar. Områdestyp 3 – Socioekonomiskt blandade områden. Områdestyp 4 – Områden med goda socioekonomiska förutsättningar. Områdestyp 5 – Områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Figur 25: Socioekonomiskt indexvärde år 2021, uppdelat per RegSO-område (Källa: Utredning av förutsättningar och nuläge för idrottslokaler och idrottsanläggningar, dnr KFN-2023/102.69)

Inom Huddinge kommun finns fem områden som klassas som områdestyp 1 och 2 (vilka benämns som områden med stora socioekonomiska utmaningar respektive områden med socioekonomiska utmaningar).

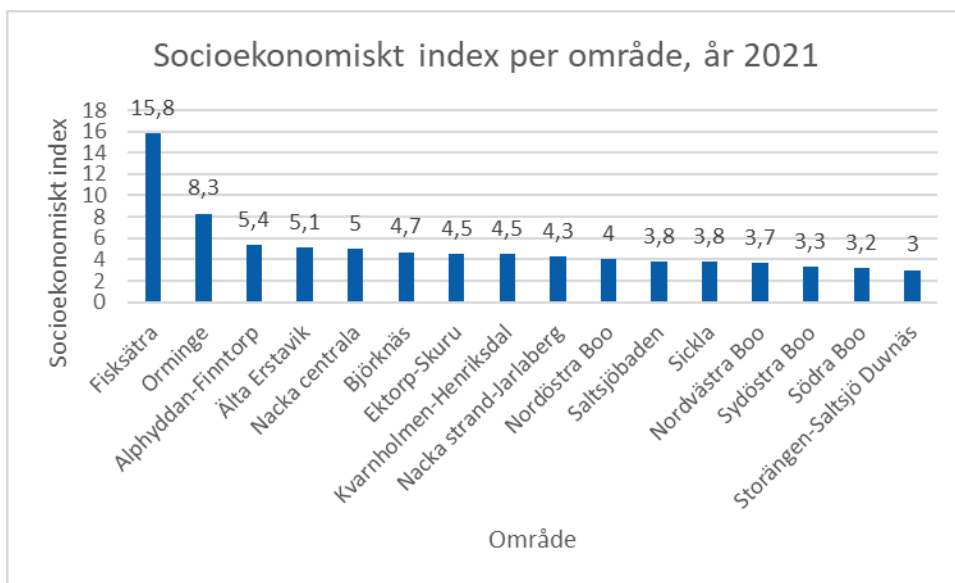
Det kan resoneras kring att de områden i Huddinge kommun med högt socioekonomiskt index (främst områdestyp 1 och 2) som ändå ligger över den så kallade trendlinjen (se den streckade röda linjen i figur 20 nedan) har ett högre deltagande i föreningsaktiviteter än vad de "borde" enligt trendlinjen. Vad det beror på, exempelvis eldsjälarna i ett visst område, särskilda satsningar, nolltaxa för barn och unga går dock inte att slå fast.

Figur 26: Samband mellan deltagande i idrottsföreningar och socioekonomiskt indexvärde per RegSO-område (Källa: Utredning av förutsättningar och nuläge för idrottslokaler och idrottsanläggningar, dnr KFN-2023/102.69)

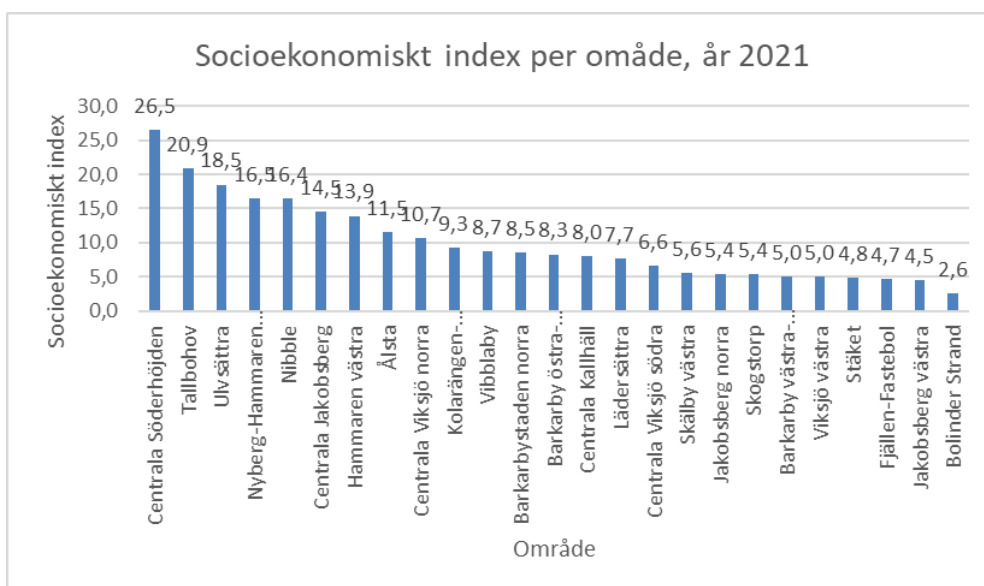
Sett till resultatet för jämförelsekommunerna ter sig sambandet generellt även stämma för dem. Det område som hade minst antal LOK-deltagare i Nacka kommun år 2021 (Fisksätra) har även det högsta socioekonomiska indexvärdet, 15,8. De områden (Södra Boo och Saltsjöbaden) som hade allra flest LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år och har det tredje lägsta, respektive sjätte lägsta socioekonomiska indexvärdet, 3,2 och 3,8. Se nedan.²⁴

²⁴ [Indexvärde efter region, tabellinnehåll och år. PxWeb \(scb.se\)](https://pxweb.scb.se/)

Figur 27: Socioekonomiskt index per område i Nacka kommun, år 2021

Vad gäller Järfälla kommun stämmer generellt sambandet också. Det område som hade minst antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år (Tallbohov) år 2021 har det näst högsta indexvärdet, 20,9. Det område (Fjället-Fastebol) som hade allra flest LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år och har det tredje lägsta socioekonomiska indexvärdet, 4,7. Se nedan.²⁵

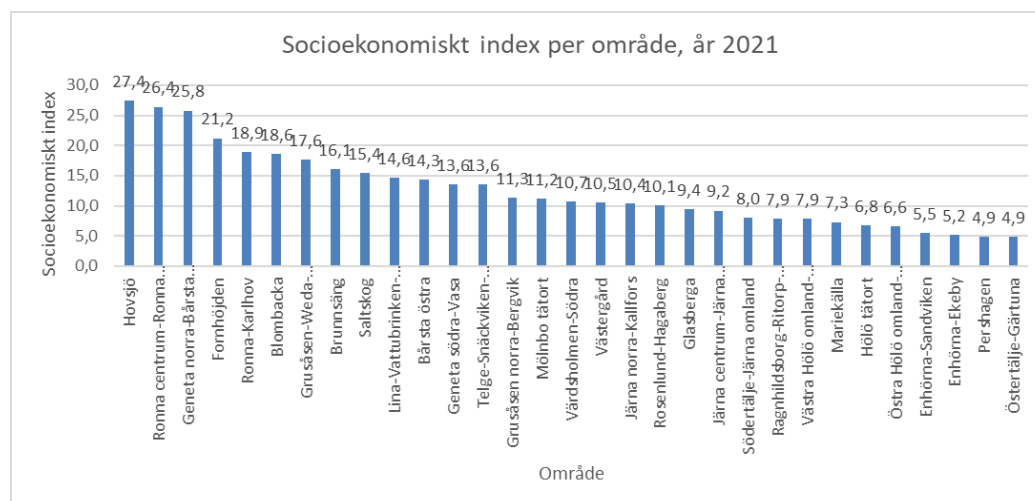

Figur 28: Socioekonomiskt index per område i Järfälla kommun, år 2021

Vad gäller Södertälje kommun stämmer generellt sambandet. Det område som hade minst antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år (Hovsjö) år 2021 har det högsta indexvärdet, 27,4. Det område som hade allra flest LOK-

²⁵ [Indexvärde efter region och år. PxWeb \(seb.se\)](https://pxweb.seb.se/)

deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år (Enhörna-Ekeby) år 2021 och har det tredje lägsta socioekonomiska indexvärdet, 5,2. Se nedan.²⁶

Figur 29: Socioekonomiskt index per område i Södertälje kommun, år 2021

Sambandet mellan barn och ungas deltagande i idrottsföreningar i ett område och dess socioekonomiska indexvärde finns i samtliga jämförelsekommuner, oavsett om de erbjuder nolltaxa för barn och unga eller ej.

Skillnader emellan områden

Skillnaden mellan olika områden inom respektive kommun är stor emellan det område som har flest antal LOK-deltagare och det område som har minst antal LOK-deltagare.

För 2022-års resultat kan följande utläsas:

- Inom Huddinge kommun skiljer det 43 LOK-deltagare mellan det område som har flest antal deltagare och det som har lägst; Fullersta norra, 60 och Flemingsberg västra, 17.
- Inom Nacka kommun skiljer det 35 LOK-deltagare mellan det område som har flest antal deltagare och det område som har lägst; Södra Boo, 64 och Fisksätra, 29.
- Inom Järfälla kommun skiljer det 30 LOK-deltagare mellan det område som har flest antal deltagare och det område som har lägst; Fjällan-Fastebol, 51 och Ulvåstra, 21.
- Inom Södertälje kommun skiljer det 40 LOK-deltagare mellan det område som har flest antal deltagare och det område som har lägst; Enhörna-Ekeby, 56 och Vårdsholmen-Södra, 16.

Det kan utläsas att Nacka kommun och Järfälla kommun har mindre spridning mellan de områden som har flest och minst antal LOK-deltagare vid jämförelse med Södertälje kommun och med Huddinge kommun. Nacka kommun har endast ett område som klassas som områdestyp 2, men Järfälla kommun har fem områden som klassas som områdestyp 1 och 2. Likaså har Huddinge kommun fem

²⁶ [Indexvärde efter region och år. PxWeb \(scb.se\)](#)

områden som klassas som områdestyp 1 och 2. Södertälje har åtta områden som klassas som områdestyp 1 och 2.

När det kommer till spridning mellan socioekonomiskt indexvärde har Järfälla kommun den största spridningen (från 2,6 till 26,5), Södertälje kommun har den näst största spridningen från (4,9 till 27,4) Huddinge kommun har den näst minsta spridningen (från 2,8 till 21,4) och Nacka kommun har den minsta spridningen (från 3 till 15,8).

Däremot har de områden med lägst antal LOK-deltagare per 100 invånare i ålder 7 till 25 år i jämförelsekommunerna år 2022 (Nacka kommun: Fisksätra och Järfälla kommun: Tallbohov, Södertälje kommun: Vårdsholmen-Södra) högre socioekonomiskt index än det område med lägst antal deltagare i Huddinge kommun (Flemingsberg västra). Utifrån ovan ter sig jämlikheten mellan områdena i Huddinge kommun inte nämnvärt större än i jämförelsekommunerna. Socioekonomi förefaller avgörande för graden av deltagande i föreningsaktiviteter. Hur de ekonomiska stödsystemen för barn och unga kopplat till idrottsliga aktiviteter är uppbyggda i respektive kommun tycks i detta hänseende inte väga upp tillräckligt för den socioekonomiska faktorn.

Nolltaxan för barn och unga är lika för alla föreningar i kommunen²⁷, men jämlikheten mellan områdena i Huddinge kommun uteblir likväl vad gäller föreningsaktiva barn och unga. Om nolltaxa för barn och unga inte verkar ha någon uppenbar effekt på antalet föreningsaktiva barn och unga bör frågan om vilka andra eller ytterligare verktyg som finns att tillgå för att öka jämlikheten vad gäller deltagande i föreningsaktiviteter.

Kompensatoriska insatser

Frågan om vilka verktyg som finns (även kallat kompensatoriska insatser) för att skapa förutsättningar för en jämlik fritid är väldigt aktuell. Särskilt i ljuset av den senaste tidens våldsvåg i samhället. Jämlik tillgång till meningsfull fritid är en viktig pusselbit i Huddinge kommuns preventiva arbete.

Många satsningar och långsiktiga strategier pågår inom området för en meningsfull fritid för alla. Kultur- och fritidsnämnden har bland annat anställt en idrottsutvecklare som är dedikerad de områden med socioekonomiska utmaningar och lägre föreningstäthet och det pågår ett projekt för att skapa meningsfulla och inkluderande fritidsaktiviteter för 10-12 åringar direkt efter skolan.

Kommunfullmäktige har också tillfört 1 miljon kronor under 2024 för förbättrat stöd till föreningslivet i utsatta områden.

Värt att nämna är att inom begreppet meningsfull fritid ryms ytterligare dimensioner än just det idrottsliga, likväl fokuserar denna utredning på deltagande i idrottsaktiviteter. Inom denna utredning ligger fokus på att deltagande i strukturerade idrottsaktiviteter kan utgöra en del i att ha en meningsfull fritid.

Ojämlikheten mellan områdena inom kommunen vad gäller deltagande i idrottsaktiviteter är konstaterat stora, såsom redovisats i denna utredning, och i media har det efterlysts mer stöd till idrottslag i utsatta områden.²⁸ Frågan om

²⁷ Lika för alla ur det hänseendet att de föreningar som omfattas av kategori 1a erhåller nolltaxa.

²⁸ [Utmaningen: Föräldrars ekonomi stoppar barnens idrottande - DN.se](#)

vilka effektiva strategier för att åstadkomma jämlika möjligheter till en meningsfull fritid som finns är, trots satsningar, aktuell. Ämnet undersöks och diskuteras i en studie om meningsfull fritid och ojämlikt deltagande i Malmö stads fritidsutbud.²⁹ I studien lyfts bland annat kompensatoriska insatser, mellanrumsarbete, idrottsnormen och administrativa hinder vilka vi kommer tillbaka till senare i analysdelen i denna utredning.

I termer av kompensatoriska insatser och organisering av stöd till föreningslivet bör även det aviserade fritidskortet tas upp. Regeringen har meddelat att ett statligt fritidskort för barn och unga ska införas. Fritidskortet ska ge barn och unga i åldrarna 8 – 16 år ökad tillgång till idrott, kultur, friluftsliv och annat föreningsliv. Det ska innehålla ett värde som kan användas som betalning för fritidsaktiviteter inom till exempel idrottsrörelsen, friluftorganisationer och andra organisationer inom civilsamhället och kulturområdet. Beloppets storlek kommer att ha en differentierad utformning för att särskilt stötta barn och unga i socioekonomiskt utsatta hushåll att ta del av fritidsaktiviteter. Barn och unga med funktionsnedsättning eller andra behov av särskilt stöd ska uppmärksammas så att fritidskortet kommer dem till godo i lika stor utsträckning som för andra barn och unga. Fritidskortet väntas införas under 2025.³⁰ Fritidskortet kan få inverkan på efterfrågan på organiserad fritidsverksamhet inom föreningslivet med krav på ökad kommunal finansiering som följd.

Bryggor mellan spontana och organiserade aktiviteter

Föreningslivet är svagt i områden med socioekonomiska utmaningar i kommunen och följaktligen är även deltagandet i fritidsaktiviteter lägre. Detta åskådliggör att föreningsidrott är särskilt svag i områden med socioekonomiska utmaningar, vilket begränsar tillgängligheten till organiserad fritid för barn och unga i dessa områden.

Drop-in och spontanidrott (det vill säga att barn och unga kan delta i aktiviteter utan avgifter och utan föranmälan) kan benämnas kompensatoriska insatser. I Huddinge kommun finns ett särskilt föreningsbidrag till spontana föreningsaktiviteter som syftar till att så småningom locka in barn och unga i ledarleda föreningsaktiviteter. Kultur- och fritidsnämndens fritidsgårdar har tillsammans med föreningslivet börjat anordna kostnadsfria organiserade spontanidrottsaktiviteter i flera av kommunens olika områden. I Flemingsberg sker även ett arbete tillsammans med en gemensam Skol-IF (skolidrottsförbund) för flera skolor. I Vårby Gård har både lokalt förankrade föreningar och föreningar med ett större upptagningsområde kommit i gång med organiserade spontanidrottsaktiviteter. I Skogås, där föreningslivet är relativt starkt sedan tidigare, har dialoger med föreningarna skett för att skapa mer organiserad spontanidrott. Detta är något som möjliggjorts genom ett förstärkt föreningsstöd för spontana aktiviteter. Bidrag kan alltså göra skillnad när det kommer till att skapa möjligheter och incitament för kompensatoriska insatser.

²⁹ [Vägar till en jämlik fritid: En studie om meningsfull fritid och ojämlikt deltagande i Malmö stads fritidsutbud \(diva-portal.org\)](https://diva-portal.org/diva/handle/2027.1/130000)

³⁰ [Fullt fokus på fritidskortet när myndigheter och organisationer möttes - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491396/1691122)

Nämndens pågående arbete inom området fokuserar med andra ord på att skapa bryggor mellan spontana och organiserade aktiviteter, vilket är tänkt att slussa fler barn och unga till organiserade fritidsaktiviteter.

Vikten av drop-in, de spontana och de mindre strukturerade aktiviteternas betydelse för att skapa en jämlik fritid belyses i den tidigare nämnda studien från Malmö stad. I studien benämns de öppna verksamheternas arbete (vid bland annat fritidsgårdar, via Skol-IF och föreningsdrivna mötesplatser) som "mellanrumsarbete". Mellanrumsarbetet avser ett kompenserande arbete för jämlik fritid i glappet som existerar mellan det befintliga fritidsutbudet och de ungdomar som inte deltar i dessa. Mellanrumsarbetet syftar till att övervinna ekonomiska, sociala, kulturella, mentala och geografiska hinder för deltagande genom att sänka trösklar för fler ungas inkludering i meningsfulla fritidsaktiviteter.

Kopplat till att skapa bryggor och mellanrumsarbete talas det i studien från Malmö stad om "idrottsnormen". I studien beskrivs normen som en ideologisk prioritering av föreningsidrottens strukturerade fritidsaktiviteter. Målsättningarna om meningsfull fritid för alla barn och unga kan i stor utsträckning uppfattas som och sammankopplas med deltagande i föreningsidrottens verksamheter. Eventuellt bidrar även denna studie till den normen. Därav kan det tänkas viktigt, att återigen poängtera att deltagande i idrottsaktiviteter kan vara *en* del i att ha en meningsfull fritid. Samtidigt hänger insatserna inom området för en meningsfull fritid ihop.

Stärka föreningslivet i idrottssvaga områden

För att kunna slussa fler barn och unga in i organiserade fritidsaktiviteter behövs en organiserad mottagare. Inom idrotten förslagsvis en idrottsförening. Då föreningslivet är svagt inom områden med socioekonomiska utmaningar, behövs insatser för att främja det lokala föreningslivet i dessa områden.

För att långsiktigt bygga upp föreningslivet i områden med socioekonomiska utmaningar behövs lokal förankring tyder forskning inom området på. Ämnet har avhandlats i olika rapporter och Riksidrottsförbundet har bland annat genomfört en utredning gällande arbetssätt i idrottssvaga områden.³¹ I rapporten lyfts särskilt lokalkännedom och långsiktighet som framgångsfaktorer. Gällande lokalkännedom är en framgångsnyckel som pekas ut i rapporten att de representanter (som arbetar nära det lokala föreningslivet) ska ha god lokalkännedom men också kunna nå ut till föräldrarna med enkel information om vad föreningsliv innebär, för att bland annat bygga tillit och förtroende.

Föreningslivet bygger på ideella krafter, ofta väntas föräldrar skjutsa eller agera ledare. Det kan tänkas att det är svårt att som förälder ge mer av sin tid om hen redan har två jobb för att få ekonomin att gå ihop. Samtidigt är ideella krafter och föräldrarnas roll viktig för att barn och unga ska kunna engagera sig i en förening.

Vidare uppges i rapporten från Riksidrottsförbundet att det uppsökande arbetet gentemot föreningslivet i områden med socioekonomiska utmaningar som mycket

---

³¹ Forskningsrapport "En match utöver det vanliga". Se länk: [10059_rf_rapport_enmatchutoverdetvanliga_a4_webb.pdf](https://www.rfsi.se/10059_rf_rapport_enmatchutoverdetvanliga_a4_webb.pdf)

viktigt. Det räcker inte att passivt vänta på att föreningslivet ska söka upp exempelvis kommunen eller Riksidrottsförbundet.

När det kommer till långsiktighet pekar rapporten på att den ekonomiska stimulansen inte bör utgå från korta projektsatsningar utan istället bygga på täta långsiktiga samarbeten. Rapporten fokuserar också på det kulturella perspektivet. Föreningsrepresentanter som har kunskaper och förståelse för hur det svenska föreningslivet är uppbyggt har betydligt bättre förutsättningar för att skapa ett framgångsrikt föreningsliv.

När det kommer till svaren från den enkät till föreningslivet som genomfördes inom ramen för denna utredning gällande frågan om vad som skulle motivera föreningen att nå fler barn och unga inkom svar som i stor utsträckning handlade om mer halltid. Vilket kan, å ena sidan anses rimligt med tanke på den höga beläggningsgraden i nämndens idrottsanläggningar, å andra sidan är beläggningsgraden i ett av de områden med socioekonomiska utmaningar (Vårbyhallen) lägre varvid utrymme finns för föreningar att nyttja tiden.

Det bör tas i beaktande att alla föreningar inte ser det som sin roll att bredda deltagandet. Det går heller inte att anta att alla föreningar vill locka nya målgrupper, ändra sin struktur eller bidra till något större. Vilket ges stöd i forskning inom området.³²

Närheten till idrottsanläggningar

Vikten av närhet till idrottsanläggningar kan ses ur olika aspekter. I en rapport från Riksidrottsförbundet som handlar om idrottsanläggningar beskrivs att de flesta fysiska aktiviteterna äger rum i närområdet, oavsett bostadsområdets karaktär och socioekonomiska status. I rapporten beskrivs emellertid att socioekonomi påverkar ungdomars räckvidd eller geografisk rörlighet när det kommer till deltagande i idrottsaktiviteter. Medan unga i områden med hög socioekonomisk status använde hela staden som sin "arena", var de unga som bodde i områden med låg socioekonomisk status mer bundna till sitt eget område. Ungdomarna hade således olika räckvidd eller geografisk rörlighet.³³

Utifrån ovan kan möjligheter för att öka antalet föreningsaktiva barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden handla om närheten till idrottsanläggningar. Bör exempelvis fler anläggningar ligga i områden med socioekonomiska utmaningar, där barn och unga inte rör de sig långt från hemmet?

En annan aspekt gällande närhet kommer ur rapporten "Utredning av förutsättningar och nuläge för idrottslokaler och idrottsanläggningar" som tidigare nämnts i denna utredning. I rapporten sticker några områden i Huddinge kommun ut; Vårby gård, Trångsund centrala, Skogås och Flemingsbergs västra, där över 90 procent av befolkningen i åldern 7–20 år har mycket bra närhet till en fotbollsplan. Samtidigt är deltagandet i dessa områden med socioekonomiska utmaningar och socioekonomiskt blandade områden per 100 invånare lägre och könsfördelningen hos deltagarna är sämre än för övriga områden. I områden med

³² Forskningsrapport "En match utöver det vanliga". Se länk:

[10059_rf_rapport_enmatchutoverdetvanliga_a4_webb.pdf](#)

³³ Rapporten "Idrottsanläggningar, -idag och imorgon". Se länk: [Idrottsanläggningar - i dag och i morgon. Om behov, tillgänglighet och konkurrerande intressen \(rfsisu.se\)](#)

goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar är närheten till planer sämre samtidigt som deltagandet är högre och könsfördelningen jämnare. Utifrån dessa resultat gör utredningen analysen att socioekonomi är den avgörande faktorn för deltagande i idrottsaktiviteter, men att närheten är extra viktig i områden med socioekonomiska utmaningar.

Administrativa rutiner och ekonomiska stödsystem

Kommuner har olika administrativa rutiner och ekonomiska stödsystem för att stötta föreningslivet. Administrativa rutiner kan handla om regler för att kunna registreras som en bidragsberättigad förening, hur aktiviteter rapporteras och följs upp samt hur tider fördelas i idrottsanläggningar.

Idrottsnormen kan underbyggas av administrativa rutiner som kan komma att premiera vissa typer av aktiviteter, ofta strukturerade aktiviteter i föreningsregi och där aktiviteter med stora volymer premieras. Huddinge kommuns aktivitetsbidrag beviljas med ett visst belopp för varje medlem som deltar i en bidragsberättigad sammankomst. Därav kan tänkas att vissa typer av idrotter med många deltagare per sammankomst premieras.

I studien från Malmö stad redogörs för att administrativa rutiner kan skapa tröskeleffekter för mindre etablerade grupper och för initiativ att arrangera fritidsaktiviteter för barn- och unga i mindre skalor, och i socioekonomiskt utsatta områden.

Ett vanligt verktyg för att utjämna skillnader är bidrag. I nästa avsnitt resoneras kring hur bidrag kan vara utformade för att nå bredare deltagande inom barn och ungas idrottande.

Barn och ungas deltagande i idrottsaktiviteter utifrån kön och ålder

Den insamlade statistiken i denna utredning gör gällande att pojkar generellt är mer aktiva än flickor. Skillnaden mellan områden vad gäller glappet mellan flickor och pojkar varierar. Sex områden har en ojämn könsfördelning på deltagande. Det är också de sex områden med högst socioekonomiskt index i kommunen. I samtliga av dessa sex områden står pojkarna för mer än 60 procent av deltagandet. Trenden att pojkar är mer aktiva än flickor bekräftas också i Riksidrottsförbundets undersökning.

Statistiken visar också att barn och unga i åldrarna 8 till 13 år är som mest föreningsaktiva. I tonåren faller antalet föreningsaktiva stadigt varje år. Den nedåtgående trenden vad gäller att både pojkar och flickor slutar med föreningsidrott ju äldre upp i tonåren de kommer verkar vara densamma i Huddinge kommun såväl som i jämförelsekommunerna. Trenden bekräftas även i Riksidrottsförbundets nationella undersökning.

För att få föreningarna att prioritera flickor har en av jämförelsekommunerna (Järfälla kommun) utformat fördelningsprinciper för att flickor ska prioriteras. Detta för att ge incitament till föreningar att bedriva verksamhet för flickor.

Att pojkar generellt är överrepresenterade vad gäller deltagande i idrottsaktiviteter och att antalet föreningsaktiva faller i tonåren är känt sedan länge. En rad studier och undersökningar har genomförts under åren. Enligt Riksidrottsförbundet slutar allt fler tonåringar med idrott med anledning av vad de tror beror på urbanisering,

digitalisering och en ökad individualisering. När det kommer till varför specifikt flickor slutar med idrott under tonåren pekar vissa undersökningar på bland att bristen på motivation samt att de kände att de inte var tillräckligt bra. Sistnämnda verkar även stämma för pojkar. Utifrån vad som kommit fram arbetar idag många föreningar med frågor för att få tonåringar att fortsätta idrotta, och speciellt flickor. Det kan handla om att undvika tidig specialisering, inte toppa eller permanent flytta spelare mellan olika lag förrän året de fyller 16 år, främja idrottandet i flera olika idrotter och utbilda ledare i frågor om motivationsklimat och feedback.

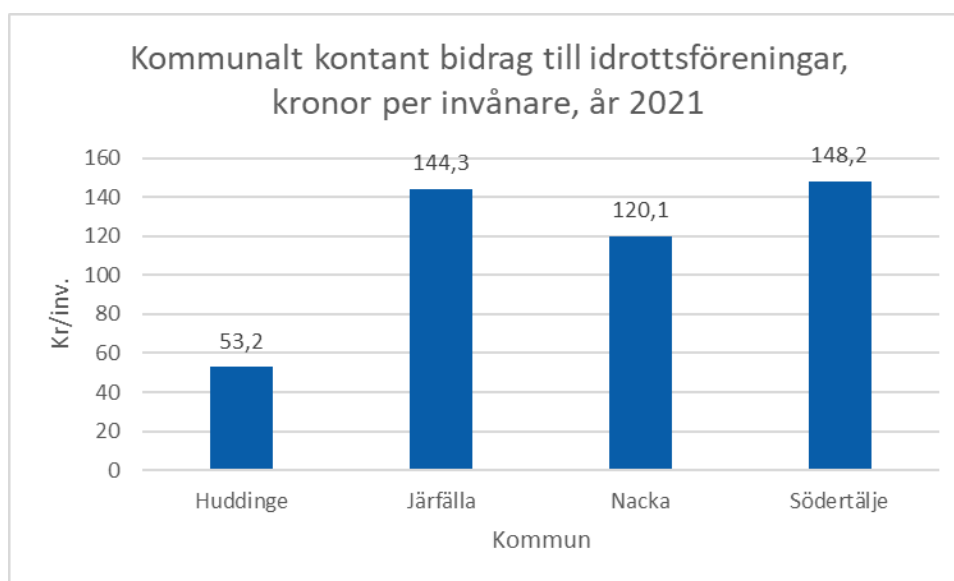
Eventuella förändringar för att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande

Taxor, avgifter och bidrag som verktyg

Det finns olika sätt att organisera stödet till föreningslivet. Kommuner kan exempelvis fördela stöden olika mellan föreningsbidrag och lokalsubventioner; vissa kommuner har nolltaxa för barn och unga men mindre föreningsstöd via bidrag medan vissa fördelar mer av stödet via bidrag och har lägre subventioner. Detta kan illustreras med hjälp av nyckeltalet "kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kronor per invånare". En av kommunerna i denna utredning sticker dock ut, vilken är Södertälje kommun som både erbjuder nolltaxa för barn och unga samtidigt som de har en hög nivå bidrag.

Sättet att organisera stödet till föreningslivet och hur mycket subventioner och stöd som riktas till föreningslivet kan ha olika förklaringar. Inte minst politiska. Den politiska dimensionen utforskas däremot inte vidare inom denna utredning. Detta då utredningen främst söker efter att analysera sättet att organisera stödet till föreningslivet och dess eventuella inverkan på jämlikheten inom deltagande i idrottsaktiviteter.

Medan Järfälla kommun och Nacka kommun inte har nolltaxa för barn och unga har de i stället en högre nivå föreningsstöd än Huddinge kommun. Huddinge kommun har å sin sida nolltaxa för barn och unga men mindre bidrag till föreningslivet. Södertälje kommun har både nolltaxa för barn och unga och en hög nivå bidrag.

Figur 30: Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar kronor per invånare år 2021

Utifrån sättet att organisera stödet till föreningslivet bör även den kommun som för andra året i rad blivit utsedd till Sveriges främsta jämställdhetskommun och specifikt Sveriges mest jämställda idrottskommun nämnas, nämligen Linköpings kommun. Linköpings kommun erbjuder inte nolltaxa för barn och unga men har en hög nivå bidrag till föreningslivet. Linköpings nyckeltal för “Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar kronor per invånare år 2021” ligger på 160 kronor. Det vill säga högst av alla jämförelsekommuner i denna utredning. Det som gjort att Linköpings kommun vunnit nämnda pris är bland annat på grund av hur de ekonomiska stödsystemen är utformade, hur träningstider är fördelade mellan kvinnlig och manlig idrott, hur de anpassar sina anläggningar, hur könsfördelningen ser ut inom föreningar och idrottsaktiviteter samt hur framgångsrik damelit kommunen har.³⁴

Bidrag kan ses som verktyg för att skapa incitament. Utifrån enbart nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga nyttjas inte tillgången till lokaler och anläggningar som möjlig incitamentsstruktur för ökad jämlikhet. Utifrån nolltaxa skapas heller ingen ekonomisk stimulans för föreningarna att få fram andra lösningar eller modeller för inkludering och bredare deltagande. Nämnden skulle, i större utsträckning än idag, kunna utforma bidrag som stimulerar och ger föreningarna uppmuntran att nå ökad jämlikhet. För att bredda deltagandet i idrottsföreningar skulle exempelvis ett utökat aktivitetsstöd kunna införas för de föreningar som verkar i områden med socioekonomiska utmaningar eller som har verksamhet för tjejer i dessa områden. Syftet skulle vara att ge incitament för föreningar att attrahera nya bredare målgrupper. Ytterligare exempel kan handla om att införa bidrag för ledarutbildning och nystartsbidrag för föreningar som vänder sig till barn och unga inom socioekonomiskt utsatta områden.

När det kommer till skillnader emellan könen har exempelvis en annan närliggande kommun, Botkyrka kommun, viktat sitt aktivitetsstöd till föreningar

³⁴ [Linköping är Sveriges mest jämställda idrottskommun](#) | [Linköpings kommun](#)

till förmån för flickor. (De viktar även sitt aktivitetsstöd utifrån ålder och funktionsnedsättning, som Huddinge kommun gör i dagsläget.)

Bidrag betalas generellt ut retroaktivt, vilket kan ses som ett hinder för tillväxten av föreningar i områden med socioekonomiska utmaningar. Det kan tänkas att det skulle krävas extra stöd från kommunens sida för att föreningarna ska klara att ta sig igenom det första året (exempelvis hjälp med administrativa rutiner med mera). Idag erbjuder kultur- och fritidsnämnden lotsning och hjälp till föreningar, specifikt i områden med socioekonomiska utmaningar, genom den idrottsutvecklare som verkar i dessa områden. Eventuellt skulle stödet kunna utökas och konceptualiseras via ett så kallat "mentorsprogram" för nya föreningar. Vidare skulle tidpunkten för fakturering kunna ses över för att eventuellt koordineras med när bidragen beviljas.

En förändring gällande en omfördelning av medel från nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga till ökat bidrag till föreningars verksamhet för barn och unga kan tänkas ske inom ram, utifrån ett så kallat nollsummespel. Tänkbara konsekvenser är dock flertalet. Internt kan tänkas att administrationen ökar något om fler föreningar ska faktureras, samtidigt krävs det idag administration för att kontrollera om berörda föreningar är berättigade nolltaxa. Bedömningen är också att det skapar trösklar med att införa en mindre taxa för barn och unga, särskilt i de socioekonomiskt utsatta områdena. Därför är bidrag som kompenserar, ytterst viktigt.

Det skulle kunna tänkas att ett alternativ är att behålla nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga inom områden med socioekonomiska utmaningar, men för övriga föreningars verksamhet för barn och unga införs en mindre taxa. I motsvarande grad som de införda taxorna tillförs medel till nämndens bidragspott för föreningslivets barn och unga. Det skulle sannolikt medföra positiva effekter för ett mer effektivt lokalnyttjande, men en incitamentsstruktur för föreningar att arbeta för ett mer jämlikt deltagande uteblir (såsom ett viktat aktivitetsstöd för föreningars verksamhet för barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden skulle medföra). Ett eventuellt införande av ett sådant differentierat system skulle också behöva säkerställa de tekniska och administrativa förutsättningar som krävs. Det skulle även behöva utredas vilka kriterier som skulle göra att en förening skulle vara berättigad nolltaxa. Är det exempelvis antalet deltagande barn och unga i socioekonomiskt utsatta hushåll per förening eller är det deltagarnas folkbokföringsadress som ska vara styrande kriterier. En ytterligare fråga är hur ska det kontrolleras. Införandet av ett sådant system kan tänkas mer komplext än en generell mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga.

Utifrån att Huddinge kommun skulle beräknas komma upp i Nacka kommuns och Järfälla kommuns bidragsnivåer (och även harmoniera med deras taxenivåer för barn och unga) skulle Huddinge kommun kunna dela ut omkring 6 miljoner kronor mer i bidrag jämfört med idag. Mycket förenklat skulle lokalerna generellt ha en taxa på cirka 50 kronor per timme. (Viktigt att notera att en eventuell taxa bör differentieras efter olika lokal- och/eller anläggningstyper, såsom de övriga taxorna är uppbyggda idag. Som ett mycket förenklat exempel kan det tänkas att taxa för en mindre lokal kan ligga på omkring 25 kronor i timmen medan en ishall kan ligga på omkring 75 kronor i timmen.)

Om nämnden föreslår att gå vidare med en inriktning av att förändra det ekonomiska stödet till föreningar till förmån för ökade bidrag men på bekostnad av nolltaxan till barn och unga bör förslaget gå ut på remiss till berörda och tydliga ekonomiska scenarion bör presenteras.

Generellt ter sig de etablerade föreningarna i Huddinge kommun, utifrån svaren i föreningsenkäten vara nöjda med nuvarande system för taxor och avgifter. I enkätsvaren nämns dock borttagande av taxa för vuxna som en önskan. Kultur- och fritidsförvaltningen har omkring 900 tkr i intäkter från den så kallade vuxentaxan (kategori 1B) per år. Vid ett borttagande av taxa för åldersspannet 21 till 25-åringar skulle det innebära ett intäktsbortfall om cirka 720 tkr per år (utifrån antagandet om att 21 till 25 åringarna utgör 80 procent av medlemmarna i en förening som är 21 år och äldre.)

Effektivt lokalnyttjande

Sett till resultaten från föreningsenkäten där enbart 28 procent av de svarande anger att de alltid avbokar vid förhinder eller inställd träning kan det antas att det finns anledning att införa incitament för att avboka ej nyttjad bokad tid. Om fler avbokar kan andra använda tiden och därmed kan lokalnyttjandet bli mer effektivt. Däremot, sett till de utförda kontrollerna som utförts inom ramen för utredningen dök de allra flesta föreningar upp till de bokade tiderna. Utifrån kontrollerna verkar det inte finnas någon större mängd icke nyttjade bokade tider för andra föreningar att boka.

Däremot kan föreningarna i större grad än idag samnyttja vissa sporthallar och anläggningar, speciellt där det finns skiljeväggar. De försök som genomförts inom området har fallit väl ut varför arbetet för fortsatt samnyttjande bör fortsätta. I fritextsvaren från föreningsenkäten vad gäller mer effektivt lokalnyttjande och samnyttjande lyftes från föreningarnas sida dialog och mer kontakt mellan föreningarna samt långsiktig planering och generositet mellan olika föreningar. Det är något som nämnden kan arbeta för att främja, bland annat vid dialogmöten med föreningslivet och med informationsinsatser.

Ett ökat samnyttjande skulle innebära ökade intäkter för nämnden då fler kan debiteras för samma tid (förutsatt att det inte handlar om föreningar som erlägger nolltaxa enligt kategori 1a).

Samnyttjande av lokaler har olika fördelar, inte enbart utifrån att fler föreningar får möjlighet att nyttja hallarna och anläggningarna. Även ur miljö- och energieffektiviseringssynpunkt finns fördelar med samnyttjande. Ur klimathänseende vore det fördelaktigt om kommunerna inom regionen kunde koordinera sig bättre vad gäller exempelvis is i ishallarna under sommaren.

Nämnden har höga boknings- och beläggningsgrader vad gäller idrottsanläggningar (medelvärdet är 90 procents beläggningsgrad). I dagsläget finns en väldigt liten andel obokade tider för föreningslivet att nyttja. Generellt finns obokade tider att nyttja på helgerna och på obekväma tider mellan klockan 22.00 till 23.00, vilket inte är passande för barn och unga. Däremot har vissa specifika hallar utrymme att bokas mer, exempelvis Vårbyhallen. Utredningen vill även belysa att det finns en potential att frigöra tider för föreningslivet i befintliga hallar och anläggningar under dagtid, och ser att den nämndövergripande dialogen

kring detta bör fördjupas. Det har även lyfts i tidigare utredningar och sedermera är det ett uppdrag i lokalresursplanen för 2024). Om tid skulle frigöras under dagtid kan tänkas att dessa tider kan nyttja av exempelvis äldre såsom för gå-fotboll eller andra aktiviteter. Även möjligheten att anordna lovaktiviteter kan komma att förbättras. Ett ytterligare alternativ skulle kunna vara att kultur- och fritidsnämnden ges möjlighet att fördela tider till föreningslivet från och med klockan 16.00 på vardagseftermiddagar, jämfört med från och med klockan 17.00 som det är i nuläget.

I vissa kommuner, inom exempelvis Sundbybergs stad har de infört begränsningar för föreningslivet vad gäller tilldelad tid (ändrade fördelningsprinciper). På så vis frigörs tid i anläggningarna och syftet är också att bidra till att barn och unga ska kunna delta i olika idrotter samtidigt under en säsong, istället för att träna flera dagar i veckan inom samma idrott. Att införa begränsningar i tilldelad tid kan även motverka specialisering och elitsatsning i tidig ålder. Huddinge kommun fördelar tid till föreningarna i idrottsanläggningar enligt kommunens fördelningsprinciper³⁵ och därefter tilldelas föreningarna längre blocktider som de själva sedan fördelar som de vill mellan respektive lag. Då Huddinge kommun är en relativt stor kommun (befolkningsmässigt) med ett stort antal föreningar bedöms den administrativa kapaciteten för kommunens bokningsplanerare begränsad varför fördelning av tider i block är att föredra. Utifrån Huddinge kommuns förutsättningar, som stor kommun med ett större antal föreningar, kan en mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga eventuellt vara mer lämplig utifrån ett effektivt lokalnyttjande, det vill säga än införande av begränsningar av tilldelad tid för att motverka att föreningarna ”överbokar” tider i anläggningarna.

När det kommer till så kallade straffavgifter för uteblivet nyttjande av bokad tid i kultur- och fritidsnämndens lokaler utan avbokning (även kallat no show-avgift) kan tänkas att straffavgifter bör fylla sitt syfte. Det vill säga skapa incitament för de föreningar som bokat en lokal att nyttja bokad tid samt att avboka den vid utebliven närvaro. Dilemmat för kultur- och fritidsnämnden är dock att för att kunna övervaka uteblivet nyttjande behövs någon typ av kontroll. I dagsläget är de personella resurserna för detta ändamål begränsade, men kan utföras vid enstaka stickprov. En digital lösning finns inte heller att tillgå. En digital lösning har också sina felkällor, exempelvis kan det krävas att dörrar inte står uppställda eller att personen i fråga ska komma ihåg att blippa för inpassering. Då kommunen i dagsläget med andra ord inte har någon större kapacitet att kontrollera om föreningarna nyttjar samtliga bokade tider, förutom vid stickprov, kan en mindre taxa vara ett lämpligt komplement till de straffavgifter för uteblivet nyttjande av bokad tid som finns idag (så kallad no show-avgift).

51-procentsregeln

En följd av att Huddinge kommun har nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga, i en storstadsregion där andra kommuner inte har nolltaxa för barn och unga, kan tänkas att föreningar i Huddinge kommun blir attraktiva för barn och unga från kommuner som inte har nolltaxa.

³⁵ [Fördelning av tider i kommunens idrottsanläggningar \(huddinge.se\)](https://www.huddinge.se/om-huddinge/kommunens-idrottsanlaggningar)

Den så kallade 51-procentsregeln gör gällande att minst 51 procent av medlemmarna i en förening ska vara folkbokförda i kommunen. Riktlinjerna för föreningsbidrag stipulerar att kravet om att 51 procent av medlemmarna ska vara folkbokförda i kommunen gäller vid godkännande av föreningen. Kontrollen av regeln sker med andra ord endast vid nyregistreringar. Det kan dock tänkas att denna kontroll även bör omfatta redan godkända föreningar, det vill säga befintliga föreningar.

Utifrån den köbildning som finns inom vissa idrotter och då det är kostsamt att både planera, anlägga och driftsätta anläggningar kan det vara rimligt att kontroller av befintliga godkända föreningar gällande 51-procentregeln kommer till stånd. För att kontroller av redan godkända föreningar ska kunna genomföras och ge någon slags effekt behöver kommunfullmäktiges riktlinjer på området justeras.

Det står exempelvis cirka 940 barn och unga i kö för att få börja rida på allmän ridskola (enligt 2023-års statistik³⁶). För att kommunen ska kunna planera och organisera Huddinge kommuns utbud av exempelvis allmänna ridskolor och därtill hörande ridanläggningar behöver nuvarande ridskoleverksamhet med volymer av ridskoleplatser och upptagningsområde vara adekvat och inte kompensera för eventuella brister vad gäller utbud eller högre prisnivåer i andra kommuner. Då kontroller inte genomförts på befintliga föreningar går det dock inte att säga om det sker någon utträngningseffekt av Huddinge kommuns barn och unga eller ej.

Om en befintlig förening vid en eventuell framtida kontroll inte uppnår kravet om att 51 procent av medlemmarna ska vara folkbokförda i kommunen, kvalificerar de sig till en annan taxekategori.

Utredningen ser dock att dispens ska kunna beviljas från kravet, exempelvis i fall där det finns beslutade överenskommelser om regional- och/eller kommunövergripande samverkan. Ett annat exempel skulle kunna vara där föreningen bedriver verksamhet som kommunen finner angelägen, såsom mindre specialiserade föreningar med regional upptagning av medlemmar.

Inom vissa specifika idrotter (som ridsport och simning) appliceras inte fördelningsprinciperna på samma sätt som för övriga idrotter. Hur ett eventuellt införande av kontroller av 51-procentsregeln för befintliga föreningar skulle påverka dessa specifika idrotter bör tas om hand inom ramen för kommande översyner av avtal inom dessa idrotter, såsom när nyttjanderättsavtalen inom ridsporten ska förnyas.

Slutsatser

Utifrån utredningens uppdragsformulering att “vid behov föreslå förändringar i syfte att nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande” framställer utredningen nedan slutsatser.

---

³⁶ Det går att stå i flera köer (till olika allmänna ridskolor) samtidigt varför det är svårt att säga exakt hur många unika barn och unga som står i kön.

Inom kommunen råder stor ojämlikhet vad gäller deltagande i organiserade idrottsaktiviteter, främst mellan olika områden i kommunen. Utredningen ser med andra ord att det finns behov av att öka jämlikheten och nå bredare deltagande vad gäller barn och ungas deltagande i organiserade idrottsaktiviteter inom kommunen. Huddinge kommun har emellertid påbörjat viktiga insatser för att skapa en jämlik tillgång till kultur- och fritidsverksamhet, men kan det eventuellt finnas ytterligare verktyg och insatser inom området att genomföra?

Ett förslag för att nå bredare deltagande är att införa en mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga, men i motsvarande grad tillföra medel till nämndens bidragspott för föreningars verksamhet för barn och unga. På så vis kan nämnden, genom bidrag, även rikta medlen till föreningarna för att stimulera bredare deltagande, inom ram. Exempelvis skulle det kunna införas ett utökat aktivitetsstöd till föreningars verksamhet inom områden med socioekonomiska utmaningar eller verksamhet som riktas specifikt mot flickor.

En mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga kan också tänkas skapa incitament för ett mer effektivt lokalnyttjande. Detta då en bokad tid medför en kostnad för respektive förening och att inte nyttja en bokad tid vore att slösa med föreningens resurser. Då kommunen i dagsläget inte har kapacitet att kontrollera om föreningarna nyttjar samtliga bokade tider (varken en digital lösning eller en personell lösning finns i nuläget), förutom vid stickprov, kan en mindre taxa vara en kompletterande lösning till de straffavgifter för uteblivet nyttjande av bokad tid som idag finns.

Utredningen bedömer att det finns en god ideell kapacitet från föreningslivet i kommunen men att den inte är lika stark i områden med socioekonomiska utmaningar. Utifrån att eventuellt införa en mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga, kan tänkas att det ytterligare höjer trösklarna för de föreningar som verkar i områden med socioekonomiska utmaningar. Då bidrag generellt ansöks om retroaktivt behöver speciellt nystartade föreningar en uthållighet i början för att klara de första åren. Tillväxten av nya föreningar, speciellt i områden med socioekonomiska utmaningar kan med andra ord hämmas om inte stödinsatser sätts in. De utmaningar som nämnts bör, vid ett eventuellt införande, försöka överbryggas, förslagsvis med metoder som mentorsprogram och administrativt stöd.

Vad gäller ett mer effektivt lokalnyttjande ser utredningen att det finns en potential att frigöra tider för föreningslivet i befintliga hallar och anläggningar under dagtid, och ser att den nämndövergripande dialogen kring detta bör fördjupas i enlighet med det uppdrag som finns i lokalresursplanen för 2024. Vidare bedömer utredningen att kontroller av 51-procentsregeln bör implementeras även för befintliga, redan godkända föreningar, inte bara för nystartade. Detta för att kommunen på ett adekvat sätt ska kunna planera och organisera Huddinge kommuns utbud av idrottsanläggningar. Likväl, då det inom vissa idrotter råder lång kö, säkra att Huddinge kommuns barn och unga ges chans att utöva de idrotter de önskar.

Utifrån ovan resonemang följer nedan huvudspår av förslag, vilka även kan kombineras på olika sätt:

1. En mindre taxa för föreningars verksamhet för barn och unga införs, och i motsvarande grad tillförs medel till nämndens bidragspott för föreningars verksamhet för barn och unga.
2. För att skapa en incitamentsstruktur för föreningar att arbeta för ett mer jämlikt deltagande införs nya bidragsformer med syfte att öka jämlikheten, och/eller aktivitetsbidraget viktas för att stimulera ökat deltagande gällande flickor och/eller barn och unga i områden med socioekonomiska utmaningar.
3. Nolltaxa för föreningars verksamhet för barn och unga behålls i sin nuvarande form, och nämnden fortsätter påbörjat arbete med bland annat kompensatoriska insatser för ökad jämlikhet
4. Även befintliga (redan godkända) föreningar ska omfattas av 51-procentsregeln och riktlinjerna inom området justeras.

Bedömningen är att förslagen kan finansieras inom ram, förutom förslag två som i så fall behöver föregås av förslag ett.

Om nämnden föreslår att gå vidare med en inriktning av att förändra det ekonomiska stödet till föreningar till förmån för ökade bidrag men minskade subventioner bör förslaget gå ut på remiss till föreningslivet. Därtill bör tydliga ekonomiska scenarion presenteras.

Utredningen konstaterar att det trots vissa utpekade utmaningar och risker finns goda förutsättningar att genom de förslag som utredningen belyser nå bredare deltagande och mer effektivt lokalnyttjande.

Fler barn och unga ska ha en meningsfull fritid och Huddinge kommuns idrottsanläggningar ska vara en plats av och för Huddingefamiljen.

Bilagor, sammanställning

Bilaga 1. Ordlista

Bilaga 2. Områdesindelning

Bilaga 3. Kontroller

Bilaga 4. Enkätfrågor och svar

Bilaga 1. Ordlista

Aktivitetskort på Nätet (APN)

Aktivitetskort på nätet är ett system och en tjänst för närvarorapportering. Syftet är att föreningarna på ett enkelt digitalt sätt ska kunna registrera närvaro och ansöka om lokalt aktivitetsstöd. En ledare kan registrera sammankomster och deltagartillfällen och föreningsadministratören kan överblicka föreningens sammankomster och deltagartillfällen.

Aktivitetsstöd

Aktivitetsstöd, även kallat lokalt aktivitetsbidrag, är ett bidrag som Huddinge kommun beviljar med ett visst belopp för varje medlem som deltar i en bidragsberättigad sammankomst. Bidragsberättigade åldrar: från 7 år till och med 20 år (födelseår räknas). För personer med funktionsnedsättning gäller bidragsberättigade åldrar: från 7 år utan övre åldersgräns. Bidraget kan ansökas av idrottsföreningar, kulturföreningar och fritidsföreningar som bedriver barn – och ungdomsverksamhet. Aktivitetsbidrag söks i efterhand två gånger per år. För perioden 1 januari – 30 juni är sista ansökningsdag den 25 augusti samma år. För perioden 1 juli – 31 december är sista ansökningsdag den 25 februari påföljande år.

Fördelningsprinciper

När tider fördelas i kommunens idrottsanläggningar sker fördelningen efter ett antal principer. Fördelningsprinciperna ska vara generella och gälla alla idrotter och föreningar. Föreningar med verksamhet för barn och ungdomar (7-20 år) samt för personer med funktionsnedsättning ska prioriteras när tider fördelas. Fördelningen av tider ska vara jämställd. Alla matchtider, tävlingstider och träningstider till seniorer i högsta serie och spontanidrottstider ska fördelas innan träningstiderna för ungdomarna fördelas.³⁷

Statligt lokalt aktivitetsstöd (LOK)

Förkortningen *LOK* står för statligt lokalt aktivitetsstöd, och avser att stödja idrottslig föreningsverksamhet för barn och ungdomar mellan 7 och 25 år (för funktionsnedsatta deltagare finns ingen övre åldersgräns). Regeringen har enligt förordningen om statsbidrag (1999: 1177) överlämnat uppgiften att pröva frågor om fördelning av statsbidrag till idrottsverksamhet till Riksidrottsförbundet (RF). LOK-stöd kan sökas av varje idrottsförening som är ansluten till något av de specialidrottsförbund som tillhör RF och som bedriver verksamhet för deltagare i åldern 7–25 år. Stödet ges i två delar: ett belopp per ledarledd aktivitet (ledarstöd) och ett belopp per deltagare (deltagarstöd).³⁸

Ordinarie säsong

Säsongsindelningen för idrottsföreningarna i Huddinge kommuner utgår från att respektive idrott har en ordinarie säsong och en ej ordinarie säsong, undantaget

³⁷ [Fördelning av tider i kommunens idrottsanläggningar \(huddinge.se\)](http://huddinge.se)

³⁸ [LOK-stöd - Riksidrottsförbundet \(rf.se\)](http://rf.se)

simning, dykning och boule. Säsongindelning för respektive idrott finns på Huddinge kommun hemsida.³⁹

Ordinarie verksamhet

Med ordinarie verksamhet avses i denna rapport främst den specialidrott som verksamheten definieras med enligt RF.

RegSo

Regionala statistikområden (RegSo) är en rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation. Indelningen skiljer sig från Huddinge kommuns traditionella indelning i 16 kommundelar. I Huddinge kommun finns 22 RegSo. Dessa samspelar i stort med kommunens egen indelning, men är mindre och fler. Se bilaga 2 Områdesindelning i Huddinge kommun.

Riksidrottsförbundet

Riksidrottsförbundet (RF) är idrottsrörelsens samlande organisation med uppgift att stödja, företräda, leda och samordna idrottsrörelsen i gemensamma frågor, såväl nationellt som internationellt. Det finns 19 distrikt som har motsvarande uppdrag som RF på regional och lokal nivå.

SISU

SISU Idrottsutbildarna är idrottens studie- och utbildningsorganisation som ska utbilda och utveckla idrotten. RF och SISU Idrottsutbildarna har olika roller men kompletterar och stödjer varandra i det dagliga arbete med idrottens utveckling. Organisationerna har också gemensamt kansli.

Socioekonomiskt index

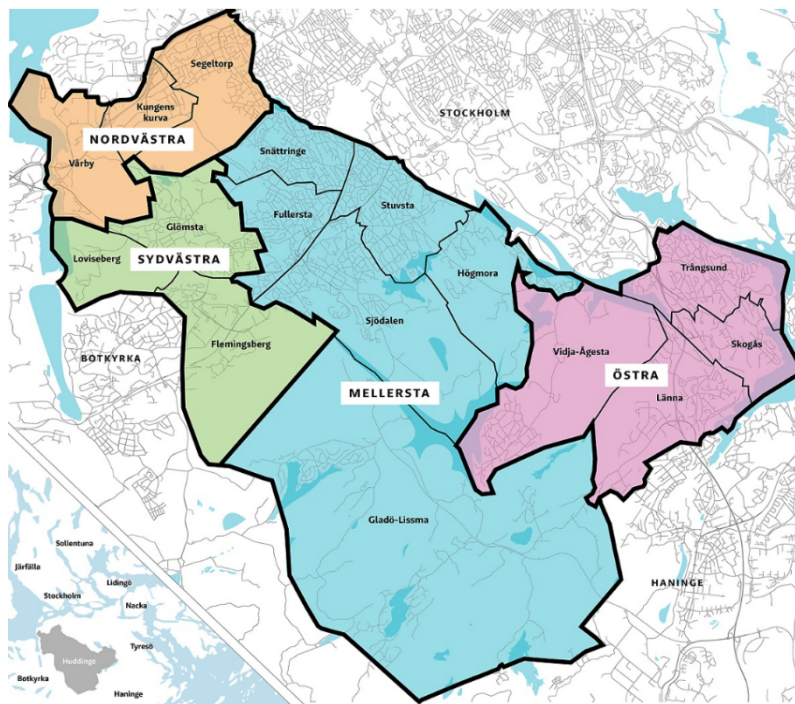
Det socioekonomiska indexet är ett sammanvägt index som baseras på tre indikatorer. Indikatorerna är: andel personer med låg ekonomisk standard (V1), andel personer med förgymnasial utbildning (V2) och andel personer som har haft ekonomiskt bistånd i minst tio månader och/eller har varit arbetslösa längre än sex månader (V3). Indexet beräknas sedan enligt $(V1+V2+V3)/3$. Notera att V1, V2 och V3 alla är kvoter omräknade till procent. Det innebär att de antar värden mellan 0 och 100 procent. Följaktligen kan indexet enbart anta värden mellan 0 och 100. Ju högre värde på indexet, desto sämre är de socioekonomiska förutsättningarna i ett RegSO. Ett värde på 100 innebär alltså att samtliga personer i ett RegSO har låg ekonomisk standard, att alla har förgymnasial utbildning (som högsta utbildningsnivå) samt att alla uppbär ekonomiskt bistånd och/eller har varit långtidsarbetslösa längre än sex månader. Förändringar i ett RegSO:s indexvärde från ett år till ett annat kommer att ske i samvariation med förändringar i de enskilda indikatorerna som ingår i indexet.

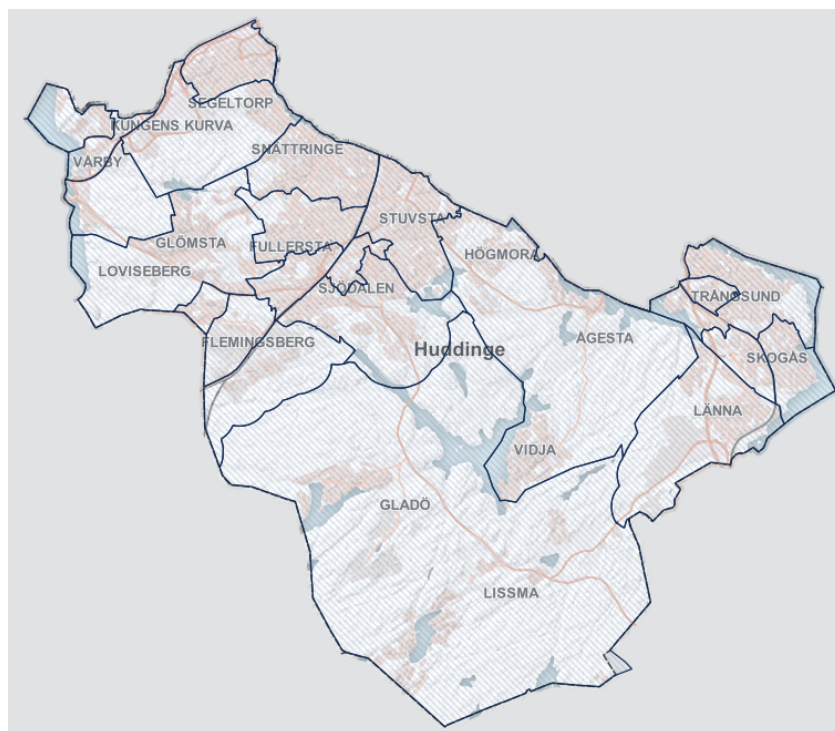
³⁹ [Säsongindelning idrott \(huddinge.se\)](http://saosongsindelning.idrott(huddinge.se))

Bilaga 2. Områdesindelning i Huddinge kommun

Karta över Huddinge kommuns traditionella indelning av 16 områden. Se nedan karta.

Riksidrottsförbundets RegSO-statistik delar in kommunen i 22 områden. Se nedan karta.

Bilaga 3. Kontroller

Kontrollerna har genomförts av förvaltningens medarbetare och utförts vid fullstora hallar i tre olika områden av kommunen, under måndag till torsdag, mellan klockan 17.00 till och med 21.00. Kontrollerna har skett under vecka 46 till och med vecka 49. Procenttalet (%) anger nyttjandegrad av bokade och fördelade tider där 100 % motsvarar 240 minuter (4 timmar).

Vecka 46, östra

Hall	måndag	tisdag	onsdag	torsdag
Edbohallen	100 %	100 %	100 %	100 %
Skogåshallen	100 %	100 %	100 %	100 %
Östra gymnasiehallen	100 %	100 %	100 %	100 %

Total nyttjad tid av fördelad/bokad tid: 100 procent

Vecka 47, nordvästra och sydvästra

Hall	måndag	tisdag	onsdag	torsdag
Vårbyhallen	20 % (48 min)	60 % (144 min)	20 % (48 min)	80 % (192 min)
Fleminghallen A	100 %	100 %	100 %	100 %
Fleminghallen B	100 %	100 %	100 %	100 %
Flemingsbergshallen	100 %	100 %	100 %	100 %
Glömstahallen	100 %	100 %	100 %	100 %

Total nyttjad tid av fördelad/bokad tid: 89 procent

Vecka 48, mellersta

Hall	måndag	tisdag	onsdag	torsdag
Storängshallen	100 %	100 %	100 %	100 %
Stuvstahallen	100 %	100 %	100 %	100 %

Total nyttjad tid av fördelad/bokad tid: 100 procent

Vecka 49, mellersta

Hall	måndag	tisdag	onsdag	torsdag
Kvarnbergshallen	100 %	100 %	100 %	100 %
Tomtbergahallen	100 %	100 %	100 %	100 %
Huddingehallen	100 %	100 %	100 %	100 %

Total nyttjad tid av fördelad/bokad tid: 100 procent

Bilaga 4. Enkätfrågor och svar

Frågor

1. Uppskattningsvis, i hur stor grad nyttjar ni de tider ni har bokat/fått fördelade? Skalan är angiven i procent %.

Grad	Antal	Procent
24 %,	1,	3,4
90 %,	1,	3,4
94 %,	1,	3,4
95 %,	5,	17,2
96 %,	2,	6,9
97 %,	1,	3,4
98 %,	1,	3,4
99 %,	2,	6,9
100 %,	15,	51,7
Total	29	100

2. Avbokar ni vid förhinder/inställd träning?

Namn	Antal	%
Ja, alltid	12	41,4
Oftast	8	27,6
Sällan	1	3,4
Aldrig	2	6,9
Ingen uppfattning	6	20,7
Total	29	100

3. Vad anser ni är bästa sätt att skapa incitament för föreningar att avboka sina ej nyttjade tider?

- vi behlver vara bättre internt att påminna varandra att göra det,
- Det bör vara lätt med så få knapptryckningar som möjligt,
- Att få göra det själv direkt i systemet :),
- Inför en realistisk summa för dem som slarvar med avbokningar,
- Jag tycker att man ska göra en tak på hur många tider man kan skipa utan att avboka om man överskrider detta tak så tycker jag att de tiderna ska försvinna.,
- Förändring av avbokningsregler,
- Vi tycker det fungerar bra att ha mailslingan där vi kan meddela om det är en istid vi inte kan nyttja och en annan klubb oftast tar den.,

- Mejla den man bokat lokal hos.,
- betalning om tiden ej utnyttjas,
- Skall barnen straffas ?,
- Vet faktiskt inte men kan tycka att man borde bli debiterad som man blir på vintern om man inte avbokat.,
- Vet ej,
- Kostnader,
- vet ej,
- Vi använder och nyttjar med sport 100% , vi brukar inte avboka.,
- Vi avbokat alltid lokaler vi ej använder om det inte blir med väldigt kort varsel pga. ledare är sjuk. Avbokning som görs själv digitalt hade varit en förbättring.,
- Personliga relationer med personal.
Tekniska enkelt att avboka.,
- Avbokning av träningstider är väl ledarnas ansvar - inte barnens/
ungdomarnas som deltar i grupper. Viktigt att boka enbart för den tid man behöver.,

4. Hur kan halltiderna användas mer effektivt?

- genom dialog med inblandade föreningar,
- Vi utnyttjar inga hallar,
- Tycker mycket är effektivt och konkurrensen mellan idrotterna är stor.
Men om vi kan planera långsiktigt så hjälper det mycket.,
- Jag tycker att skolan har för mycket att säga till om gällande lokaler, samt att man ska ta bort dessa säsong datumerna man har så att lokaler inte står tomma under perioder.,
- Genom att man på ett enkelt sätt kan se vilka som bokat och då även se kontaktuppgifter.,
- Vet ej.,
- vet ej,
- Vet ej
- Vi utnyttjar våra tider nästan till 100 procent.,
- vet ej
- Genom att ha mera kontakt med alla.,
- Vet ej.,
- Våga dela hallen med andra föreningar som har annan typ av aktivitet, men behöver utöka sin verksamhet på annan ny plats.(Utan att konkurrera)
Vi måste vara generösa mellan olika föreningar !,

5. Hur nöjd, eller missnöjd är ni med kultur- och fritidsnämndens taxor och avgifter?

Namn	Antal	%
Mycket nöjd	9	31
Ganska nöjd	10	34,5

Varken eller	6	20,7
Ganska missnöjd	4	13,8
Mycket missnöjd	0	0
Total	29	100

Följdfråga: Finns det förbättringsområden?

- Ta bort avgiften på vuxna
- Känns lite dyrt med de där 1 000 kronorna som man måste betala för att få tillgång till föreningsrummen med kopieringsmöjligheter på huvudbiblioteket.
- Vi upplever att det blivit för dyrt samtidigt som vi förstår att det finns kostnader. Våra läger har blivit mycket dyrare, vilket drabbar både vår ekonomi och medlemmarna som får stå för ökade kostnader. Konstakning är en teknisk sport, som behöver mycket istid, vilket gör att vi behöver kunna åka skridskor långt in på våren och börja tidigt under hösten.
- Finns säkert förbättringar att göra.
- Vet ej.
- mer avgiftsfritt under vintern på planer då fotboll är en året runt sport.
- Ja ta bort vintertaxa under nov och mars.
- Ja, jag tycker man ska sänka planhyran utomhus så att fler faktiskt kan träna året om och att föreningarna inte ska behöva värdera om man har råd eller ej.
- Vet ej,
- vet ej,
- Vet inte.
- Vi är väldigt nöjda att det är gratis för verksamhet för barn och unga!, ,
- Sänk avgifterna,
- Bokningsregler av simbassäng för andra föreningar än Södertörns simsällskap.,
- Vi hyrde tidigare egen lokal och vi tvingades hela tiden till att tjäna ihop pengar varje månad! Vi sålde 150-200 Bingolotter i veckan. Därför är vi mycket tacksamma att vi betalar 1.000 +1.000:- per år.,

6. Hur nöjd, eller missnöjd är ni kultur- och fritidsnämndens bidrag till föreningslivet?

Namn	Antal	%
Mycket nöjd	12	26,7
Ganska nöjd	18	40
Varken eller	11	24,4
Ganska missnöjd	3	6,7
Mycket missnöjd	1	2,2
Total	45	100

7. Om er förening bedriver barn- och ungdomsverksamhet, vad skulle motivera er förening att nå fler barn och unga?

- dans lek, yoga,dance förstämningen ett
- att har mer tillgång till anläggningarna
- Större lokal i samma område/ eller en "egen" lokal som man kan fördela tiden själv på typ fler tillfällen
- Vi har inte barn och ungdomar som målgrupp
- Att kunna få in en hoppsele i B-hallen. Det skulle underlätta både för våra tävlingsåkare, men även funktionshindrade som både vi och andra föreningar skulle kunna bjuda in för att lära sig åka skridskor. I Husby finns en fantastisk anordning och vi behöver inte en lika avancerad, men det skulle vara fantastiskt om en hall i Huddinge kunde erbjuda möjligheten till sele (som är en vajer som går över isen).
- Om vi hade en egen lokal med adekvata attiraljer
- Mer halltider
- Bättre hallar. Huddinge ligger långt efter jämfört med andra kommuner. Se idrottsklubbar som en resurs istället för en belastning.
- Vet ej.
- mer planer i kommunen och fler sporthallar
- Fler och bättre träningsvillkor
- Kunna erbjuda bra träningsmöjligheter.
- Gäller inte oss.
- bättre tider i hallerna/lokalerna
- Ja tror alla är välkomna i föreningen har ingen prioritering alla är lika och kan bara med och motiverar.
- Om det var lättare att nå ut till skolorna och berätta om vår verksamhet och bjuda in ungdomar till våra möten.
- Hjälp med marknadsföring, fler ställen att synas på.
Möjlighet att samarbeta med kommunala skolor, erbjuda dans på idrottslektioner där kommunen stöttar ekonomiskt.
Fler bidrag riktade mot barn och unga som familjer kan söka för ekonomisk stöttning till kursavgifter. Eftersom Kulturskolan inte kan ta emot alla som vill gå där så skulle vi kunna vara ett komplement med subventionerade kursavgifter från kommunen.
- Fler ledare
- Stöd i kommunikation till barnfamiljer. Ex: Utskick till hemadresser om verksamhet för deras barn.
- Få tillgång till mer (kvällstid) i befintlig lokal. Eller på annan plats i kommunen.